

vredes

VERKIEZINGEN

MAANDBLAD VOOR INTERNATIONALE POLITIEK EN VREDESPROBLEMEN

20ste jrg. - nr. 164 - JUNI 1977

vrede

„VREDE“ Studie- en informatiecentrum
voor vredes- en ontwikkelingsproblematiek
v.z.w.

maandblad 10 nrs. per jaar

REDACTIE-BEHEER PUBLICITEIT :

Onderbergen 51 - 9000 Gent
Prk : 000-0956015-80
- Vrede v.z.w. - 9000 Gent
tel. 091/ 23.82.52

LEESGELD :

250 fr. per jaar
25 fr. per nummer.

STEUNABONNEMENT : 500 fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER :

Michel Vanderborcht
Dreef 10a
9401 Pollare

REDACTIE :

Theo Bailleul, Paula Burghgraeve,
Nadine Crappé, Paul Wagemans,
Chantal De Smet, Jules Verhelst
Jean-Pierre Everaerts, Luc Kongs,
Griet Maréchal, Michel Tanret,
Kathleen Steel, Luk Vermeire,
Jan Verwest, Bob Wolstijn,
Wilfried De Vlieghe, Elie Elia,
Brigitte Van Maele.

REDACTIESECRETARIS :

Jo De Schuyter

HOOFDREDACTEUR :

André De Smet

VASTE MEDEWERKERS :

Frans De Winter, Ward Ruyslinck,
Staf Schmidt, Jan Van Calsteren,
Jos Wolles, Janine De Rop

Centrum voor UNO-recht (V.U.B. - Brussel)

Centrum voor Latijns-Amerika (Roermond)

ABONNEMENTENDIENST :

Lotty Verwest, Carlos Van Vooren

„Vrede“ wil de spreekbuis zijn van al diegenen die - door degelijke informatie of voorstellen - een bijdrage willen brengen tot de internationale ontspanning.

De redactie doet dan ook beroep op de medewerking van al diegenen die hiertoe kunnen bijdragen.

De ondertekende artikels beantwoorden dan ook niet noodzakelijkerwijze aan het standpunt van de redactie.

OFFSET DRUK :

Beschutte Werkplaats, Landegem.

Het volgend nummer van „Vrede“ verschijnt in september. Ons maandblad zal voortaan de lezers op het einde van de eerste week van iedere maand bereiken. Lezers die het blad niet regelmatig ontvangen worden vriendelijk verzocht ons hiervan op de hoogte te stellen zodat wij bij de postdiensten kunnen tussenkomen. Laat niet na, bij adresverandering, dit aan het beheer bekend te maken.

UIT DE INHOUD

	Blz.
EDITORIAAL	3
Is er verandering op komst?	3
OP DE UITKIJK	4
Een zonderlinge samenzwering	4
EUROPA	5
Spreken met Tsjechen	5
Gevolgtrekking na Helsinki	6
BEWAPENING EN ONTwapENING	9
De wapenhandel met de Derde Wereld	9
AFRIKA	13
Zaire	13
De volksopstand tegen de Mobutu-diktatuur breekt eindelijk uit	13
VREDESINITIATIEVEN	16
Vredesbijeenkomst - Warschau 1977	16
EKONOMIE	17
De klad zit niet alleen in de kleding	17
VERENIGDE STATEN	18
Ben Chavis en de „Tien van Wilmington“	18
LATIJS-AmerIKA	20
Carter en de rechten van de mens	20
BOEKBESPREKING	23
Het tedere nihilisme van H. Böll	23
De Franse mandarijn J-F. Revel	26
VREDESfONDS	25
FILMBESPREKING	28
„La question“	28
PUBLICITEIT	29
Het Humanistisch Verbond heeft u nodig	29
OPVOEDEN TOT VREDE	30
Het geweld in een stripverhaal	30
Bessy en de Ku-Klux-Klan	30
CIJFERS	31
Verkiezingen	31

AANVULLENDE KORTE BERICHTJES.

IS ER VERANDERING OP KOMST ?

Bij het verschijnen van dit nummer zullen we reeds een klaarder inzicht hebben over de juiste samenstelling en werkverdeling in de nieuwe regering die voortvloeit uit de parlementsverkiezingen van 17 april j.l.

Doorheen de onvermijdbare en noodzakelijke compromissen werd een oplossing gezocht voor onze communautaire problemen en werd eveneens gedokterd aan oplossingen voor onze economische problemen. Het is niet de opdracht of de taak van ons blad op deze kwesties in te gaan. Onze medewerkers en lezers zullen deze interpreteren van uit hun eigen gezichtshoek of volgens de politieke familie tot de welke zij behoren.

Het is wel onze taak hier even te blijven stilstaan voor wat de problemen van de internationale en militaire politiek betreft, en hierover het debat te openen. In zeer brede lagen van onze bevolking wint het idee steeds meer veld dat een wijziging van de door ons land gevoerde internationale politiek hoogstnoodzakelijk is. Kan de nieuwe regering dit waar maken ? Wanneer we de vrucht van de Egmontbesprekingen nader onder de loupe nemen hebben we reden hieraan te twifelen. Is dit ook niet het geval wanneer we namen kennen van de personen die de posten van Minister zullen bezetten van Buitenlandse Zaken - Simonet - Buitenlandse Handel - De Bruyne en Landsverdediging - Van den Boeynants. In elgen partij zijn deze niet precies als de meest progressieve bekend.

Wat ons wel is opgevallen is de zeer geringe, praktisch onbestaande, verschuiving op het vlak van de internationale en militaire politiek. Het enige nieuwe gegeven is het akkoord voor wat betreft de wijze waarop de verkiezingen voor het Europees parlement in ons land zullen worden gehouden. Het ziet er dus naar uit dat er van hieruit geen hinderpalen meer zijn om in 1978 naar de kiesburelen te gaan om de Europese parlementsleden voor ons land te verkiezen. Van dit probleem, van zuiver technische aard, kan men echter moeilijk beweren dat het een koerswijziging inhoudt.

Het ziet er dus naar uit dat, de nieuwe regeringspartners ten spijt, er inzake de buitenlandse politiek geen koerswijziging in het zicht is. Men moet eveneens geen specialist terzake zijn om de weten dat, nu meer dan ooit in het verleden, de internationale politiek zeer sterk het beleid op nationaal vlak bepaalt.

Een duidelijk bewijs hiervoor is zeker de recente bijeenkomst te Londen van de „groten“ van de Westerse wereld. Wanneer we hiervan het bilan zien moeten we vaststellen dat, in verhouding tot de besluiten van één jaar geleden gehouden top te Puerto Rico, weinig nieuws uit de bus gekomen is. Zelfs de aanwezigheid van de Amerikaanse President Carter, als hoofdvedette, heeft hieraan geen verandering gebracht. Het blijft bij de nuchtere vaststelling dat aan het probleem van de werkloosheid (vijftien miljoen in de landen van OESO en bijna zes miljoen in de EEG) en de steeds verder lopende inflatie waaraan geen oplossing wordt gebracht.

Een interessante verklaring desbetreffende was wel deze van de Amerikaanse Top manager Peter Drucker voor het kruim van de West-Europese economie te Brussel (De Standaard 2/6/1977). „Je kunt de inflatie niet verslaan. Ze is een moedwillige poging van de regeringen om op hun bevolking een hold-up te plegen“.

Waar men zich wel zorgen over maakt is de vrijwaring van de belangen van de grote multinationale ondernemingen, iets wat eens te meer tot uitdrukking is gekomen bij het recent gehouden Noord-Zuid dialoog te Parijs.

De aanwezigheid van de voorzitter van de EEG commissie - we schrijven wel de aanwezigheid en niet de inspraak - heeft hier uiteindelijk niets aan veranderd. Op dit vlak mogen we dus verder herhalen wat de „groten“ ons voorschrijven. Het is zeker niet met Simonet als Minister van Buitenlandse zaken dat we hierin een verandering van koers mogen of kunnen verwachten.

Uit de hieropvolgende tweejaarlijkse vergadering van de NAVO ministers is echter wel gebleken dat, zo we nu weinig of niets in de pap te brokken hebben, we alleszins mogen meebetalen.

Het is nu praktisch zeker dat de militaire uitgaven van de NAVO landen eens te meer met 3 procent zullen stijgen. Ieder land was wel van oordeel dat het zeer moeilijk zou zijn maar... niet onmogelijk. In concreto weten we wat dit voor ons land betekent. Uit de van de NAVO overgenomen cijfers die wij in Vrede publiceerden (nr. 162 - april 1977) blijkt dat de militaire uitgaven in ons land gestegen zijn van 48.941 in 1973, naar 57.395 in 1974, 69.936 in 1975 en 79.445 miljoen frank in 1976. Hierbij werd dan nog duidelijk onderlijnd dat het om militaire uitgaven gaat volgens NAVO definitie I. Het akkoord voor deze nieuwe stijging werd genomen door de regering die slechts voor de lopende zaken instond maar het ziet er naar uit dat de nieuwe regeringspartners hierin geen graten zullen zien. Zo er heel wat sprake is in het regeringsprogramma van sanering in de openbare sektor, dus ten koste van de ganse gemeenschap, dan weten we reeds dat dit in ieder geval niet van toepassing zal zijn voor wat betreft de militaire uitgaven.

Ook voor wat de politieke aspecten van de buitenlandse politiek betreft - nieuwe initiatieven voor de bevordering van de ontspanning in Europa over de verhoudingen tot de derde wereld - zoeken we tervergeefs naar lichtpunten. Er valt dus te vrezen dat de zo noodzakelijke verandering niet op komst is. Het is misschien voorbarig de nieuwe regering op haar intenties te beoordelen. De ervaring heeft ons echter geleerd dat we steeds waakzaam moeten blijven.

Dit betekent niet dat we sceptisch zijn voor de toekomst. We weten dat in de brede volkslagen de drang bestaat naar een andere aanpak van de internationale politiek. De inzet van de duizenden tegen de „dertig miljard“, tegen de wapenhandel, voor samenwerking en ontspanning in Europa of voor betere en rechtvaardiger betrekkingen met de landen van de derde wereld zijn hier het bewijs. Hun samenhang, hun druk op de verkozenen en de beleidsorganen zal deze uiteindelijk toch verplichten met de mening van de openbare opinie rekening te houden.

A.D.S.

EEN ZONDERLINGE SAMENZWERING

De Amerikaanse inlichtingsdienst en het weekblad „Der Spiegel“ brachten in de voorbije weken een aantal feiten aan het licht dat wel wat verwondering wekt.

Men staat enigszins verbaasd waarom deze feiten in het duister werden gehouden. Tevens wie hierbij medeplichtig is. Over wat gaat het eigenlijk? In 1968 werden door een West Duitse maatschappij „Asmara Chemie GMBH“ - die goede relaties onderhoudt met Israël - 200 ton uranium gekocht bij de „Société Générale des Minerais“ (een Belgische firma van de Société Générale) voor een bedrag van 3,5 miljoen mark (52,5 miljoen Belgische frank) om deze te laten bewerken door de Italiaanse firma „Saica“ te Milaan. Het uranium werd aan boord gebracht van het transportschip „Scheerberg“ dat de haven van Antwerpen verliet in de nacht van 16 op 17 november 1968. Het was zeker reeds zonderling dat de „Scheerberg“ kort voor zijn vertrek van eigenaar veranderde en aangekocht werd door de „Biscayne Trading“ voor een bedrag van 1,15 miljoen mark (17,25 miljoen Belgische frank). De „Scheerberg“, die normaler wijze na een achttal dagen in Genua moest binnen lopen, werd aldaar echter niet gezien. Ook zijn kostbare en gevaarlijke lading niet. Het is wel opvallend dat niemand zich op dat ogenblik hierover veel zorgen heeft gemaakt. Dat met de aan boord zijnde lading uranium minstens acht tot tien atoombommen konden worden gemaakt was het minste van de zorgen...

Wat men wel weet is dat de „Scheerberg“ meer dan één jaar later de Antwerpse haven aandeed. Ook dan scheen niemand er zich zorgen over gemaakt te hebben dat er een volledige nieuwe bemanning aan boord was, het schip onder een andere vlag vaarde en... de bladzijden uit het logboek betreffende hogergenoemde periode uitgescheurd of besmeurd en dus onleesbaar waren. Met de vrijgekomen feiten in de laatste weken wordt een klein hoekje van de sluier van de geheimzinnigheid opgelicht. Volgens „Der Spiegel“ is het bijna zeker dat de eigenaar van de „Biscayne Trading“, dus van het bewuste schip, niemand minder was dan Dan Aerbil, alias Erbol, een Israëliisch geheim agent die in 1973 in Noorwegen aangehouden werd voor medeplichtigheid bij de moord op een kelner die door een commando bij vergissing voor een Arabisch „terrorist“ werd aanzien.

Volgens het zelfde blad zou de „Scheerberg“ eveneens betrokken zijn geweest bij de ontvreemding van de snelboten uit de haven van Cherbourg door de Israëliische geheime dienst. Zoals men zich herinnert werd de levering van deze snelboten aan Israël door Frankrijk opgeschort om reden van de konfliktsituatie in het Midden-Oosten maar werden deze uit de haven gepikt tijdens de Kerstnacht van 1969. „Der Spiegel“ wijst er eveneens op dat de „Scheerberg“ uit de haven van Almeira in Spanje is vertrokken op 22 december en wellicht de snelboten, die onvoldoende brandstof aan boord hadden om Israël te bereiken, op zee zou bevoorradt heeft. Deze veronderstelling komt o.m. voort uit het feit dat het schip slechts op 30 december in de West-Duitse haven Brake binnen liep.

Meer dan acht jaar na deze zeer zonderlinge gebeurtenissen komen nu enkele gegevens aan het daglicht. Gegevens die dan toch een aantal vragen doen oprijzen naar de juiste toedracht van de feiten en de medeplichtigheid van sommige middens.

Is het niet verwonderlijk dat de West Duitse firma die voor 53,5 miljoen waren ziet verdwijnen dit niet bekend maakt? Is het niet opvallend dat de Italiaanse firma die deze gevaarlijke lading in ontvangst moest nemen zich hierover geen zorgen maakt?

En waarom heeft Euratom, die over de verhandeling van gevaarlijk tuig als uranium moet waken en dus voor wat de export betreft hiervoor haar toelating moet geven, zich over het verdwijnen geen vragen heeft gesteld?

Vandaag veronderstellen de functionarissen van deze instelling wel dat de nieuwe bemanning, die te Antwerpen aan boord kwam, was samengesteld uit Israëliische agenten die de „Scheerberg“ naar Haifa loodsten en deze hierna op 2 december in de Turkse haven Iskendurn liet opduiken. Hoe komt dat de officiële middens die hierover niet onwetend moeten geweest zijn, het stilzwijgen bewaard hebben? Waarom hebben onze grote informatiemedia - altijd op sensatie belust - die meestal over goede bronnen beschikken hierover niets gerept?

Dat men ons niet komt vertellen dat niemand hier weet wat er achter steekt.

Moeten we niet eerder denken dat hier heel wat mensen medeplichtig zijn?

Interim.

SPREKEN MET TSJECHEN

Jan Van Caisteren.

Twee weken wintervakantie in Spindleruv-Mlyn, het Sint-Moritz van Tsjechoslovakije. Het hotel - één van de vele „R.O.H. - Zotavovna“ (vakbondsvakantiehuizen) was prima. Van verzorging, van eten, van sfeer... Je kon er skiën, slee- en skibobrijden, en dit alles voor een appel en een ei...

Ik moet het bekennen : in vergelijking met sommige andere socialistische landen doet Tsjechoslovakije aangenaamer, vertrouwder, westers aan. De mensen zijn er goed gekleed en getuigen van meer smaak. Je kan er iets gaan gebruiken in een café of tea-room ; gaan eten, gastronomisch zelfs, in een restaurant. Je wordt er tamelijk vlot bediend. Je kan er jazz- en popmuziek horen, - behalve dan dat soort sadistisch gedoe, genre Alice Cooper. Je kan er echte coca-cola drinken. Je kan er ook winkelen en mooie dingen kopen. Het feit, dat dit vaak voor een prijke gebeurt, nl. met „zwarte kronen“, voor minder dan de helft van de officiële koers, wekt bij velen de indruk, dat alles er, politiek en economisch, opperbest is. En inderdaad, dank zij de dynamische aanpak, is de economie er de laatste jaren flink op vooruitgegaan. Dat merk je in de winkels ; dat zie je op straat. Er bollen zo'n miljoen auto's in Tsjechoslovakije. De moeilijkheden die de „auto-boom“ enkele jaren geleden meebracht - de zwarte markt, ook voor nieuwe auto's, waarop men immers jaren moest wachten, tot de gedeeltelijke onttreding van de planeconomie toe - schijnen overwonnen. Er wordt op grote schaal gebouwd, modern gebouwd zelfs, ook door particulieren, die daarvoor staatskredieten krijgen aan voordelige voorwaarden. Er zijn meer produkten en verbruiksgoederen op de markt gekomen. In tekstiel b.v. is er grote keus ; ze is goedkoop en van goede kwaliteit. Schoenen ook, in tegenstelling met de Sovjetunie.

Voor een toerist, die alleen maar „toerist“ wil zijn, d.w.z. musea en historische plaatsen bekijken, langs de straten lopen of - in ons geval - skiën en wandelen, was alles dus opperbest in de beste der - socialistische - werelden. Voor zo iemand blijft het politieke en sociale leven een gesloten boek. Gelukkig behoor ik niet tot die categorie. En, waar 1968 nog altijd als een duister, onontwaard kluwentje in mijn achterhoofd is blijven hangen, heb ik ogen en oren de kost gegeven en zoveel mogelijk Tsjechen aangeklampt om die aan het spreken te krijgen.

Moelijk was dat niet. Mensen, die ik zomaar ontmoette, ergens in een café, vertelden me over hun moeilijke

heden, spraken vrij hun mening uit.

Helemaal anders dan toen ik, drie jaar geleden, Tsjechoslovakije bezocht. Ik vond ze toen eerder terughoudend en ontwijkend, al lieten ze wel verstaan, dat er een en ander niet in orde was. Of cynisch : een duidelijk bewijs van politieke onmacht. Die verandering was betekenisvol en kon er op wijzen, dat de ontevredenheid sindsdien algemener geworden was, zodat kritiek en protest ook openlijker konden geuit worden.

Hoe dan ook, je voelde, dat er iets in de lucht hing. Dat velen tot het besef waren gekomen, dat het zo niet verder kon gaan. Omdat het land was overgeleverd aan de willekeur en de almacht van een „derde klasse“ van bureaucraten en functionarissen, die het in partij en regering voor het zeggen hebben. En aan een gangsterbende van „nieuwe rijken“, die met corruptie en zwarte markt grof geld opstrijken. En omdat juist die „derde klasse“ en die „nieuwe rijken“ het socialisme verkocht hebben... Want ondanks al hun kritiek op het Husak-regime, op toestanden en instellingen, blijven de Tsjechen - althans diegenen die ik gesproken heb - vrouwen en geloven in het socialisme. Eén van hen, een vrouw, formuleerde het zo : „Ik ben een Tsjechische. Ik houd van mijn land en ik zou in geen enkel ander land willen en kunnen leven. Maar het moet een socialistisch land worden“. Dat is positief. Dat getuigt van politiek inzicht.

Eerst en vooral zijn er de moeilijkheden in het dagelijks leven. De tekortkomingen in de distributiesector, die b.v. maken, dat iemand groenten en fruit van kwaliteit soms enkel op de vrije markt kan kopen, maar dan tegen het dubbele van de officiële prijs, of nog duurder. De verkapte prijsstijgingen voor produkten, die alleen maar een kleine wijziging hebben ondergaan in bewerking, of in naam, of in verpakking, en voor de rest hetzelfde zijn gebleven. En dan het algemeen verspreide „smeergeldsysteem“, wat wil zeggen dat, als je iets speciaals wil, een mooi stuk vlees, of iets dat niet courant aanwezig is in de distributie, je er ook iets moet voor over hebben.

Nationaal-politieke en sociaal-politieke kwesties wegen ongetwijfeld zwaarder door bij de beoordeling van de Tsjechische werkelijkheid, maar ze staan niet los van de kleine en grote moeilijkheden uit het dagelijks leven. Het hangt allemaal aan elkaar. Gebrek aan democratie, aan kulturele vrijheid en aan vrijheid tout court, politieke dwang, favorisme - zoals de prioriteiten in het toekennen van ticketten voor de R.O.H.-vakantiehuizen aan goede (of moet ik zeggen „volgzame“) partijkameraden, ingenieurs, leden van directie, enz...

Door onze gesprekken werd het duidelijk, dat het moeilijk is in partij of vakbond kritiek uit te brengen op welke misbruiken of -toestanden van het regime ook, omdat dit beschouwd wordt als kritiek op het socialisme zelf. De redenering verloopt aldus : de socialistische lijn die we opleggen is zo ; wie niet akkoord is, is niet alleen tegen de lijn, doch ook tegen het socialisme, dus bourgeois, reactionair, imperialist, zionist, agent van het westen... Er is keus genoeg. De politiek-bureaucratische kliek be-

seft niet eens hoe dom ze is in haar botte, massale veroordeling. Ze bekent hiermee haar falen om, in het kader van een socialistische staat, een klimaat te scheppen dat een vrije ontplooiing van alle geestelijke en kulturele krachten mogelijk maakt. Ik zou het bijna een politieke achtervolgingswaanzin durven noemen. Een triestige mentaliteit, waarvan mij nog een paar typische staaltjes verteld werden. Er wordt door de Tsjechische studenten meer Duits aangeleerd en minder Frans. Waarom? Omdat Duits gesproken wordt in de D.D.R., een socialistische staat, en Frans de taal is van een Westers, kapitalistisch land. Studenten, die voor het Frans opteren, zouden wel eens verdacht kunnen worden van Westerse, kapitalistische sympathieën... Eén van onze gidsen-tolken bekende ons, dat hij liever geen Westerse correspondentie ontvangt en bezoekers aan huis krijgt, tenminste niet officieel. Een politicus uit de Italiaanse K.P. werd aangeraden zich eerst in een hotel te laten inschrijven alvorens bij hem op bezoek te komen. Je kan immers nooit weten, vooral niet met die Italianen van het Eurokommunisme...

Maar, waar blijft de stem van de basis, het volk? Waar blijft de democratie? Ik heb die vraag meer dan eens gesteld. En het blijkt, dat de democratie aan de ekonomie wordt opgeofferd. Tsjechoslovakije heeft een geleide ekonomie. Die ekonomie heeft grote inspanningen gedaan en zekere suksessen behaald. Nu zijn ekonomie en politiek nauw met elkaar verbonden. Democratie, inspraak van de basis, zou tot anarchie kunnen leiden en de ekonomie in het honderd doen lopen. En wat de tekortkomingen in de distributie en de moeilijkheden in het dagelijks leven betreft, die zullen verdwijnen zodra de produktie toeneemt. Er kan immers alleen maar sprake zijn van socialisme wanneer er genoeg is voor iedereen. Zo komen we dus weer eens terecht bij de prioriteit van de ekonomie. Dit is, in 't kort, de argumentatie, waarmee men de toestand probeert goed te praten. Een argumentatie, die tenslotte geen steek houdt. Want een democratie, waarin al het goede van boven komt, is geen democratie...

Wie toch doorzet en tegen de stroom inroeit, kan zich aan moeilijkheden verwachten. Dezelfde moeilijkheden die de aanhangers van Dubcek ondervonden. Geen brutale repressie meer. Het Husak-regime gaat handiger te werk. Het weet de opposanten te intimideren, te demoraliseren, door allerlei plagerijen en pesterijen: huiszoekingen, overplaatsingen, beperkingen in werk- en studiemogelijkheden, professoren, die verplicht waren als ongeschoold arbeider werk te aanvaarden... Het gevolg van dit alles is een onverschilligheid, een politieke apathie van een groot deel van de bevolking, die alle geloof in het regime - daarom niet in het socialisme, ik herhaal het - verloren heeft en probeert, in de gegeven omstandigheden er het beste van te maken voor zichzelf. In dit licht beschouwd kan „Charter 77“, voor zover het - nog? - gaat om een beweging die ijvert voor meer democratie, voor vrijheid en emancipatie van de mens, in één woord, voor meer socialisme, onze volle sympathie wegdragen. Want er is slechts één socialisme mogelijk en dat is een socialisme met een menselijk gezicht. Weldra wordt het weer lente. Misschien komt er ook in Tsjechoslovakije een nieuwe lente, een echte, zonder geweld, en met een nieuw politiek geluid. Laat ons hopen...

GEVOLGTREKKING NA HELSINKI

DE ONTSPANNING MOET DOOR ALGEMENE ONTWAPENING GEVOLGD WORDEN I

(DEEL V) door Robert De Gendt.

5. Betekenis en engagement van de openbare mening (O.M.).

Vanzelf kan er in de geschiedenis niets gebeuren. Vooruitgang heeft steeds als voorwaarde dat de volksmassa's zich steeds opnieuw voor iets noodzakelijks inzetten. Daarom blijven de betekenis en het engagement van de O.M. uiterst belangrijk.

Sedert Wereldoorlog II heeft de O.M. - o.m. door de veranderingen in de internationale machtsverhoudingen en door de groeiende invloed van progressieve maatschappelijke krachten - steeds meer aan betekenis gewonnen.

Dit betekent echter niet dat op dat gebied alles al bereikt is. Integendeel, we hebben steeds nieuwe impulsen nodig om met nog meer objectieve informatie de O.M. nog beter te motiveren en op een bredere basis te mobiliseren.

De O.M. kan naargelang van ruimte en tijd verschillende vormen aannemen; ze hangt immers af van de maatschappelijke structuren en de ontwikkeling ervan. Als men dus over het inwerken op de O.M. spreekt, is het noodzakelijk de problemen in hun specifieke samenhang te bekijken en elke veralgemening te vermijden. Veralgemenen kan inderdaad vergissingen tot gevolg hebben.

De internationale O.M. is niet een eenvoudige optelsom van de nationale O.M.; ze blijkt veeleer een eigen aard te bezitten. Men doet er ook goed aan een onderscheid te maken tussen de „officiële“ internationale O.M. - het standpunt dus van de staten op regeringsvlak - en de internationale mening zoals die vooral in de verschillende sociale categorieën tot uitdrukking komt.

Het sensibiliseren van de O.M. voor het ontwapeningsprobleem moet vooral op 3 punten gericht worden:

- a. De noodzakelijkheid van ontwapening.
- b. Het hoogdringende karakter ervan, vooral dan op grond van de gevaren die de bewapeningswedloop inhoudt.
- c. De mogelijkheid de ontwapening te realiseren.

Men kan aannemen dat de noodzakelijkheid en het hoogdringend karakter van de ontwapening in zekere mate in het bewustzijn der volkeren zijn doorgedrongen. Het komt er dus vooral op aan dat bewustzijn te ontwikkelen en te versterken. Daartegenover bestaat er een erg breed verspreide skepsis ten opzichte van de mogelijkheid de ontwapening te realiseren; die mogelijkheid wordt als niet „geloofwaardig“ terzijde geschoven. Dat is te verklaren op grond van een zekere terughouding, die in de hoofden van de mensen vaak niet klaar geformuleerd is. Het komt er dus op aan die terughouding te analyseren en te toetsen.

Naast de al eerder vernoemde bezwaren, die grote invloed op de O.M. uitoefenen, zijn er nog andere feiten en beweringen die tot die skepsis en terughouding bijdragen. Het kan nuttig zijn even op enkele ervan in te gaan.

- a. De angst voor de „andere” is zeker niet denkbeeldig en komt gedeeltelijk voort uit het wantrouwen onder de staten. Ze heeft als eerste gevolg de argwaan tegenover de eigenlijke doelstellingen van de tegenpartij, zelfs wanneer onderhandelingen gevoerd worden, wat wel tot een defensieve houding moet leiden. Het is echter ook juist, dat begrippen zoals „overleg”, „samenwerking”, „ontspanning”, en „kollektieve veiligheid” steeds vaker gebruikt en stilaan in de woordenschat opgenomen worden.
- b. Het begrip „vroedzame coëxistentie” heeft lange tijd een meer passief aspect gehad, d.w.z. dat de betekenis ervan zich beperkte tot „overeenkomst elkaar niet aan te vallen”. Dat begrip krijgt nu echter steeds meer een positief aspect, nl. het bevestigen en het beschermen van het recht van elke staat en van elk volk op bestaan en achting.
- c. Ook werd de ontspanning door velen als een conjunctureel bepaalde en passieve zaak beschouwd. Het blijkt echter steeds duidelijker, dat de echte ontspanning een positieve inspanning vereist om de bestaande conflicten en de problemen die tot nieuwe conflicten kunnen leiden op te lossen. In dit opzicht beklemtonen alle onderhandelingen - zowel de vroegere als de huidige - en alle bereikte resultaten die ontwikkeling; ze laten duidelijk naar voren komen dat een teruggrijpen naar het gebruiken van geweld in Europa niet in overeenstemming is met het huidige tijdsgewricht.
- d. Verder is er de ontgoocheling over de werkzaamheden van de internationale instellingen en over het tekort aan bekwaamheid om de vrede te bewaren en de conflicten te regelen ten aanzien van een politiek van machtsontplooiing en van het zich vaak demonstratief verschansen achter geweld. Maar ook al kon de Organisatie der Verenigde Naties inderdaad haar opdracht om de vrede te bewaren niet overal en niet altijd nakomen, dan kan men toch een lange lijst opstellen niet alleen van conflicten die direkt of indirekt dank zij de bemiddeling van die Organisatie opgelost werden, maar ook van geschillen die de V.N. wisten te voorkomen of te beperken.
- e. Vergeten we ook niet de onwetendheid of valse informatie, die door de gecompliceerdheid van de strategische, technische en economische aspecten van de ontwapening nog versterkt wordt. Juist op grond van die gecompliceerdheid schijnen de discussies over de ontwapening enkel voorbehouden voor een beperkte groep van experts, die een taal spreken die door de grote massa moeilijk te begrijpen valt. Daardoor schieten ook de massamedia te kort bij de informatie over de ontwapening. Zo krijgt de man in de straat de indruk, dat al die discussies - en daarmee ook het probleem van de ontwapening zelf - buiten zijn reikwijdte en zijn invloed staan. De vertaling van de technische problemen in een voor de O.M. begrijpelijke taal vormt dus zeker een niet te onderschatten probleem. Wat in het bijzonder dat gevoel van onmacht betreft dat de man in de straat tegenover de inspanningen voor ontwapening kan ondervinden, is het toch raadzaam te wijzen op de buitengewoon snelle bewustwording van de O.M. t.a.v. milieu- en vervu-

lingsproblemen en op de resultaten die ze bij de regeringen bereikt heeft.

Het zou dus moeten mogelijk worden dat de massamedia - zelfs aangenomen dat de vele gecompliceerde problemen der ontwapening, die nauw verbonden zijn met het verleden en met de internationale structuren en juist daarom niet zo gemakkelijk te verklaren zijn - zich desondanks verder inspannen om objectief te informeren en tegen onwetendheid en valse informatie te strijden.

- f. Ten slotte kan er gewezen worden op het breed heterogeen spektrum der vredeskrachten in de westelijke staten. Het gaat hier om mensen die principieel voor de vrede zijn, maar die om historische (erkentelijkheids-) of actuele (veiligheids-) redenen specifieke opties voor hun verdediging hebben. Ze zijn nog steeds aanhangers van de NATO en de EEG, aanhangers doorheen een zich langzaam ontwikkelende West-Europese Unie, waarbij men toch zeer verschillende opvattingen tegenkomt: van de enkel interne verdediging, tot een eigen enkel West-Europese „konventionele” verdediging, of - zelfs zulke opvattingen bestaan - tot een West-Europese konventionele en strategische verdediging (de afschrikkingsmotivatie). Hier staat men nog voor een niet gemakkelijke opgave om te proberen die „pluralistische” vredeskrachten te verenigen d.m.v. een open dialoog onder de landen zelf, maar ook tussen Oost en West. Misschien kan dat gebeuren op basis van een kollektieve Europese veiligheid in een verafgelegen toekomst.

Uitgaande van de hierboven geschetste analyse kan men de richting aanduiden die men moet inslaan om een aktie ten gunste van de ontwapening te ondernemen. Zo kan men ook de aard en de wijze toelichten hoe die aktie van de O.M. gevoerd zou kunnen worden.

Hier zou men zeker aan het volgende moeten denken:

- a. De zeer grote verscheidenheid der O.M. in aanmerking nemen en rekening houden met het steeds andere karakter ervan naargelang van ruimte en tijd. Ook moet men zich steeds realiseren, dat de akties in de richting van de openbare opinie en de invloed die ze kan uitoefenen weliswaar dikwijls moeilijk meetbaar zijn, maar dat ze toch een permanent en kumulatief proces betekenen. Wanneer geen zichtbare resultaten merkbaar zijn, wil dat nog niet noodzakelijk betekenen dat de ondernomen aktie een mislukking is.
- b. Strijden tegen het wantrouwen, de onwetendheid en de angst
- Door het oplossen van conflicten en het tot stand komen van meer sociale rechtvaardigheid in de wereld te begunstigen;
 - Door het propektieve aspect van de ontwapening te beklemtonen, d.w.z. de zichtbare nieuwe ontwikkeling die mogelijkheden tot ontwapenen schept en die de noodzakelijkheid van een institutioneel kader oproept;
 - Door een heel bijzondere inspanning tegenover de massamedia te ondernemen om tegelijkertijd de journalisten en wie voor de informatie in-

staat te sensibiliseren, zodat de interesse van de O.M. op de problemen van de ontwapening gericht wordt ;

- Door bilaterale en multilaterale contacten op te bouwen en te ontwikkelen en door erop bedacht te zijn iedere deskundige informatie de grootst mogelijke publiciteit te geven.

c. Verder zouden alle organisaties die zich voor de ontwapening inzetten en alle initiatieven die op ontwapening gericht zijn, zich geregeld moeten richten niet alleen tot regeringen en parlementen, partijen, vakbonden en andere arbeidersorganisaties, jeugd- en vrouwenbewegingen en andere familiale verenigingen, maar ook tot universiteiten, leraars- en leerlingenverenigingen, verenigingen van kunstenaars, auteurs en journalisten, van boeren en handelaars, tot de kerk en religieuze gemeenschappen, tot alle organisaties en verenigingen die zich direkt of indirekt voor vrede, veiligheid, ontwapening en samenwerking inzetten.

d. Met een diep respect voor de eigen autonomie en het eigen leven zouden ook de nationale en internationale organisaties zich moeten inspannen om het front der vredeskrachten te versterken en zo breed mogelijk uit te bouwen. Ze zouden eveneens moeten deelnemen aan de ontmoetingen die op dit vlak georganiseerd worden, o.m.

- De Wereldkonferentie der Vredeskrachten ter beëindiging van de bewapeningswedloop en voor ontwapening en ontspanning (Helsinki 23/26 september 1976).
- Het Internationale Forum der Vredeskrachten (Moskou 10-13 december 1976).

6. Specifieke acties van Europese katholieken en de samenwerking met andere vredeskrachten.

Degenen die hier aanwezig zijn moeten er misschien niet meer van overtuigd worden dat er in het kader van ons thema specifieke opgaven voorkomen voor de Europese katholieken.

Er blijven echter zeker nog velen voor wie bepaalde thesen van de ontwerp tekst van dit symposium zeker nuttig zouden kunnen zijn.

„In de strijd voor de ontwapening blijken juist voor de Christenen uit het evangelie specifieke opgaven en verplichtingen“.

„De christelijke basispostulaten i.v.m. vrede en naastenliefde verplichten elke katholiek tot een actief engagement t.a.v. de oplossing van de vele problemen i.v.m. ontwapening en ontwikkeling. De morele bewustzijnsstand van vele katholieken en hun bereidheid tot het nemen van politieke medeverantwoordelijkheid beantwoorden echter nog niet aan de eisen van onze tijd - ver daarvan. Het is daarom noodzakelijk het proces van sensibilisering i.v.m. die problemen te versnellen en uit te breiden. Hierbij is het nodig dat weten en geweten, kennis en erkenning samenwerken“.

Het heeft in de laatste tijd zeker niet ontbroken aan uitspraken van de kerkelijke autoriteiten tot een actief engagement der katholieken voor ontspanning, ontwapening en voor de K.V.S.E.

De geloofwaardigheid van het morele engagement van de katholieke kerk voor de K.V.S.E. moet nu vooral getest en bevestigd worden door het deelnemen van de gelovigen

aan de strijd voor ontwapening.

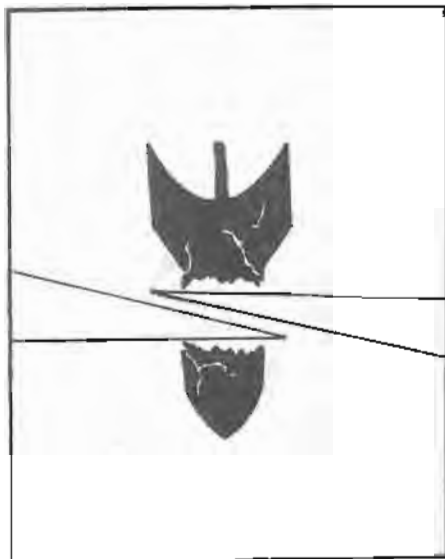
Als Paus Paulus VI in zijn boodschap over de „echte wapens voor de vrede“ spreekt, dan behoort daartoe ook het wapen van de waarheid over oorzaak en werking. Niet zonder reden waarschuwt hij in deze context nadrukkelijk „tegen wapenarsenalen en wapenhandel, tegen kolonialisme, imperialisme en tegen een „kapitalistische“ d.w.z. egoïstische organisatie van de economische wereld“.

Tengevolge van die uitspraken valt van de institutionele kerk logisch te verwachten dat ze alle eraan beantwoordende inspanningen van gelovige en niet-gelovige mensen met het volle gewicht van haar morele autoriteit steunt, anders verhoogt het gevaar dat kerkelijke uitspraken enkel als zuiver diplomatisch verbalisme beschouwd worden - een verwijt dat men de ambtelijke kerk al eerder gemaakt heeft.

In de hedendaagse tijd, en dat zeker bij de jongeren, hebben doktrines zonder praktijk, d.w.z. „woorden zonder daden“ elke betekenis verloren.

In die zin is het normaal dat progressistische krachten van de kerk - priesters en leken - erop staan dat men die uitspraken ernstig opneemt en dat men de nodige initiatieven uitwerkt om de O.M. te tonen dat men konsekvent op die weg wil verdergaan.

Ook op dit gebied blijven de activiteiten van B.K., Pax Christi, van de Commissies Rechtvaardigheid en Vrede en andere organisaties en vergaderingen buitengewoon belangrijk. We hebben ook een voortdurende verantwoordelijkheid om te proberen onze medebroeders die tot nu toe tegenstanders, of skeptici waren, of onverschillig voor het ontspannings- en ontwapeningsvraagstuk gebleven zijn, ervan te overtuigen dat een gewetensvolle katholiek aan de andere kant van het engagement staat. Het grote belang van het engagement voor de ontspanning verplicht ons ook onze samenwerking met andere vredeskrachten uit te breiden en te verstevigen, ook wanneer dat door afzonderlijke of bepaalde vergaderingen of instanties van katholieken niet goedgekeurd, of zelfs gecontesteerd wordt. We weten dat het hierbij niet steeds om een gemakkelijke opdracht gaat. Het is immers een taak die ons dwingt over alle verscheidenheden heen de realiteit, d.w.z. de waarheid te zoeken. Zo'n weg vraagt om objectieve - niet propagandistische informatie en verklaring ; zo'n weg vraagt moed om niet het woord van de sterkere te spreken enkel omdat hij potentieel sterk is ; zo'n inzet vraagt taaiheid op de lange weg vol met risico's. Dit proces van samenwerking is enkel mogelijk wanneer we, zonder onze kritische instelling te verliezen, overtuigd zijn van onze waarden, maar ook wanneer we de waarden erkennen die leven bij mensen en organisaties van andere levens- en wereldopvattingen, van andere ideologieën en religies. Alleen als we uitdaging van een open dialoog aanvaarden om samen met anderen alle reële waarden te ontwikkelen en de tegenwaarden, die bij ons en bij anderen voorkomen, te bestrijden, bevinden we ons op de juiste weg. Het is de weg die naar overeenstemming i.p.v. naar wantrouwen zou moeten leiden, naar verzoening i.p.v. naar vijandige konfrontatie. Het is ten slotte een weg die het wil mogelijk maken dat de hulpmiddelen der mensheid niet naar haar vernietiging leiden, maar naar haar ontwikkeling en ontplooiing. Het is precies op die weg dat ieder van ons, nu al op de wereld, het evangelie verder kan schrijven en levend maken.

DE WAPENHANDEL MET DE DERDE WERELD

ofwel

„een alternatieve vorm van
technologie-overdracht“

Militarisering van de Derde Wereld, een spookbeeld. De wapenhandel met de Derde Wereld is een van de griezeligste, maar minst bekende aspecten van het ontwikkelingsvraagstuk.

De cijfers voor zover beschikbaar liegen er niet om : Van 1950 tot 1972 leverden de geïndustrialiseerde landen voor meer dan 22 miljard dollar aan zware wapens (vliegtuigen, raketten, schepen, tanks) aan de Derde Wereld.

In 1973 besteedden de ontwikkelingslanden meer dan 17 procent van al hun beschikbare investeringsmiddelen aan militaire uitrusting.

In 1974 kochten zij voor bijna vier miljard dollar aan zware bewapening.

Dat is ongeveer een derde deel van de officiële ontwikkelingshulp en bijna drie maal zo veel als de uitgaven voor landbouw in datzelfde jaar (1).

Daarmee behoren wapens tot de meest gevraagde exportproducten vanuit de industrielanden. De Verenigde Staten zijn al die twintig jaar lang de belangrijkste leverancier, op enige afstand gevolgd door de Sovjet-Unie. Samen nemen zij ongeveer twee derde van de gehele handel voor hun rekening.

Groot-Brittannië en Frankrijk volgen op de voet en leveren samen 20 procent van de wapens voor de Derde Wereld.

(1) Rudolf H. Strahm - Überentwicklung - Unterentwicklung, Nürnberg 1975, p. 15.

BEWAPENING ONTWAPENING

Waar dit allemaal toe leidt en wat de oorzaken zijn, zullen we hierna spoedig zien.

Kenmerken van de wapenhandel met de Derde Wereld. Wapenhandel omvat de verkoop van zowel goederen als diensten. Goederen bestaan hier uit gehele wapensystemen (vliegtuigen, tanks) of onderdelen daarvan (computers). Onder diensten valt vooral de overdracht van militaire kennis.

Dat kunnen technische produktie-adviezen, strategische richtlijnen, maar ook opleidingsmogelijkheden zijn. De wapenhandel met de Derde Wereld heeft een tweetal bijzondere kenmerken, die met elkaar samenhangen maar hierna voor de overzichtelijkheid zijn gesplitst. In de eerste plaats stijgt de vraag naar wapens ieder jaar sinds 1945. Tussen 1950 en 1972 is ze maar liefst zeven maal zo groot geworden, en dit geldt niet alleen voor de hoeveelheid wapens, maar ook voor het geld dat er aan besteed wordt. Dat geld is dan vooral nodig om steeds de nieuwste snuffjes te kunnen kopen, plus de daardoor noodzakelijk geworden nieuwe infrastructuur om die nieuwe wapens te kunnen hanteren.

Moderne wapens eisen bijvoorbeeld grotere vliegtuigen, hooggeschoold en dus duur personeel, opleidingsinstellingen.

Bovendien lopen de onderhoudskosten telkens hoger op, en moeten de nieuwe wapens al weer spoedig worden vervangen door nog nieuwere, nog krachtigere en dus nog duurdere vindingen.

In de tweede plaats krijgt de derde wereld de beschikking over steeds meer technologisch ontwikkelde wapens.

Dit is niet altijd zo geweest. Na de tweede wereldoorlog bestond er tussen de grote mogendheden (Verenigde Staten, Sovjet-Unie, Groot-Brittannië), tot dan toe de grootste leveranciers, een afspraak dat zij alleen verouderd materieel uit hun oorlogsdumpvoorraden zouden verkopen en dan nog maar alleen aan „betrouwbare“ bondgenoten. Frankrijk doorbreekt dit spel als eerste en levert in 1955 moderne wapens aan Israël, onmiddellijk enthousiast gevolgd door de Sovjet-Unie, waar Chroetsjov de tot dan gevolgde Russische politiek ten opzichte van nationalistische bevrijdingsbewegingen overboord zet en geavanceerd materiaal aan Egypte levert.

Dit is het begin van de georganiseerde wapenwedloop in het Midden-Oosten. Vanaf die tijd gaat de wapenhandel met de Derde Wereld in de eerste plaats over moderne wapens die nieuw gefabriceerd worden in de werkplaatsen van westerse en kommunistische landen.

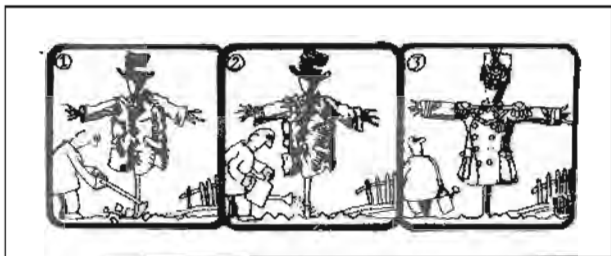
Na 1955 zet, na de conferentie van Bandoeng van de niet gebonden landen, de politieke dekolonisatie zich door.

Daarmee gaan steeds meer landen wapens kopen én steeds meer landen gaan wapens leveren. Nu beginnen ook de kleine westerse landen (België, Nederland) een

deeltje van de grote markt op te eisen.

Zij leggen zich vooral toe op de minder dure kleinere wapens (geweren, mitrailleurs) en onderdelen van grote wapens. België voerde in 1966 voor iets meer dan twee miljard Belgische franken aan wapens uit, in 1974 was dit 5,5 miljard en in 1975 maar liefst 9 miljard (1).

In 1962 (de Cuba-krisis) verandert het patroon van de internationale wapenhandel opnieuw. De Verenigde Staten wijzigen hun vroegere politiek van „militaire bijstand“. Voortaan leveren zij niet meer alleen aan bondgenoten, maar aan iedereen die wil betalen. De traditionele Latijns-Amerikaanse markten, voordien vooral door Franse en Engelse fabrikanten „bevoorrad“, worden vanaf nu ook door de Amerikanen rijkelijk van wapens voorzien. Het gaat daar niet alleen om zware wapens maar ook om lichtere uitrusting, welke vooral dient ter bestrijding van bevrijdingsbewegingen en dus ter bestrijding van het „kommunisme“.

Zwart Afrika, tot dan toe nog onontgonnen gebied, op het vlak van de wapenhandel, komt ook in de belangstelling. Op elkaar volgende militaire coups in Togo, Zaïre, Somalië, Rwanda, Oeganda, Niger, Nigeria, Mali, Madagaskar, Opper-Volta, Ghana, Ethiopië, Dahomey, Kongo, Centraal-Afrikaanse Republiek en Burundi, maken de markt rijp voor Franse en Britse wapenhandelaars, op de voet gevolgd door hun Russische en Amerikaanse (en sinds kort ook Cubaanse) kollega's.

De techniek gaat inmiddels verder vooruit : onbemande vliegtuigen, ingewikkelde radar- en communicatiesystemen, televisiegeleide projectielen, moderne antitankwapens verschijnen op de markt.

In de zeventiger jaren verschuift, met de oliekrisis, de traditionele markt in het Midden-Oosten gedeeltelijk naar de Perzische Golf, waar Iran en Saoedi-Arabië zich tot de tanden beginnen te bewapenen in hun wederzijdse streven om regionale grootmacht te worden.

Bij wijze van andere nieuwe ontwikkeling gaat de Derde Wereld nu ook zelf optreden als wapenleverancier. Brazilië, India, Israël en Egypte (en als niet-ontwikkelingsland : Zuid-Afrika) beginnen, meestal onder licentie, met de produktie van (aanvankelijk) kleine wapens, munitie, bommen en niet-geleide raketten.

Maar ook de produktie van zware wapens neemt een afgang : in 1960 was nog geen enkel ontwikkelingsland daartoe in staat, maar in 1974 hadden al achttien van hen de vereiste licenties in hun bezit.

(1) J. Bohets, De Standaard 7/12/1976.

De konklusie lijkt mij nogal vanzelfsprekend : de wapenhandel breidt zich als een olievlek uit en alle landen zijn vrager, aanbieder of beiden geworden. Op geen enkel gebied blijkt zozeer de „onderlinge afhankelijkheid“ die de westerse regeringsleiders dikwijls propageren als basis voor een nieuwe internationale economische orde.

Oorzaken van de wapenhandel en de redenen voor de voortdurende uitbreiding.

Ongetwijfeld spelen politieke factoren een zeer grote rol. Het tijdperk van de koude oorlog leidde tot een verscherping van de ideologische geschillen tussen oost en west en daarmee tot strategische „denk-koncepten“ in termen van een „totale oorlog“.

De Verenigde Staten en de Sovjet-Unie gingen (en gaan grotendeels nog altijd, althans de „haviken“ onder hun beleidsbepalers) van de gedachte uit, dat zij geografisch en politiek-strategisch overal hun invloed moesten uitbreiden.

De dekolonisatie heeft dit proces ongetwijfeld versneld. De politieke zelfstandigheid leidde bij veel landen tot een nieuw bewustzijn waarin eigen legers een vaste plaats kregen, al was het maar om de dikwijls instabiele en elitaire regimes te handhaven tegen de binnenlandse oppositie. Bovendien was bescherming tegen opringende buurlanden dikwijls meer dan nodig.

Het konflikt tussen India en Pakistan is slechts één van de voorbeelden van een uit het koloniale tijdperk overgeerfde oorlog over verkeerd getrokken grenzen.

Van de kant van de producenten wordt nogal eens als motief voor de wapenleveranties aangevoerd, dat deze moeten dienen om machtsevenwichten op globaal of regionaal vlak te bevestigen of herstellen (bijvoorbeeld in het Midden-Oosten met zijn rijke olievelden). De geschiedenis van de wapenhandel zelf bewijst de feitelijke onzinnigheid van dit argument. Levering van wapens aan rivaliserende regimes leidt niet tot evenwicht maar geeft hen juist de instrumenten in handen om hun politieke woordentwisten met militair ingrijpen te ondersteunen.

De ware redenen voor de uitbreiding van de wapenhandel moet dan ook naar mijn mening niet worden gezocht in de politiek maar op kommercieel vlak waar de economische belangen in het geding zijn. De produktie van wapens is een heel winstgevende zaak voor diegenen die ondanks de felle concurrentie de afzetmarkten kunnen veroveren of nieuwe markten kweken. Voor vele produ-

Uitvoer van zware wapens naar de derde wereld : van 1950-1972 - 22,5 miljard dollar
 (= vliegtuigen, raketten, schepen, tanks)

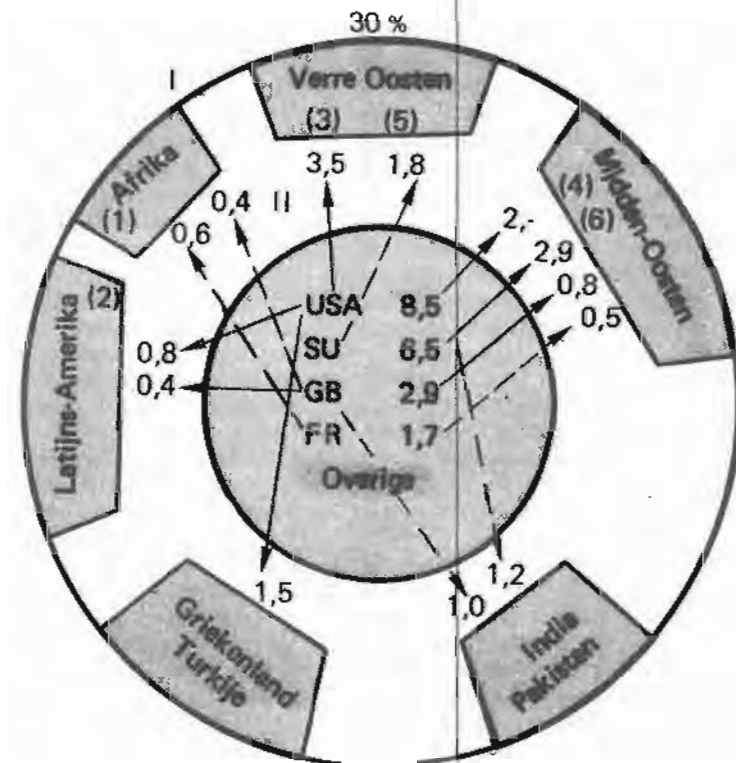
Alle cijfers :

Miljarden dollars (afgerond)

Pijlen zonder cijfers : geringe omvang

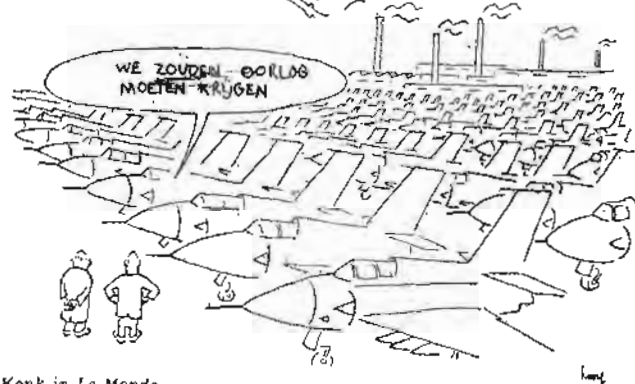
- (1) Zuid-Afrika 34 procent
- Noord-Afrika 31 procent
- Zuid-west-Afrika 35 procent
- (2) Brazilië 25 procent
- Cuba 15 procent
- (3) Vooral : Taiwan, Zuid-Viëtnam, Zuid-Korea, Thailand, Filippijnen, Laos, Cambodja
- (4) Vooral : Israël
- (5) Vooral : Indonesië, Noord-Viëtnam, Noord-Korea
- (6) Vooral : Egypte, Syrië
- (7) Vooral : Zuid-Afrika

- I Klanten/periferie
- II Leveranciers/centrum

Bron : SIPRI

Ontleend aan militarisering van de Derde Wereld.
 Pax Christi Vlaanderen, Antwerpen 1976.

Konk in Le Monde

cent-landen bestaat bovendien een dwang om te exporteren, omdat het productie-apparaat voor de binnenlandse markt te klein is. Dit is bijvoorbeeld heel sterk het geval voor de Amerikanen na de oorlog in Viëtnam. Voor de fabrikanten, maar al te vaak gesteund door militairen, politici en vakbonden dient de werkgelegenheid in de wapensektor daarbij als dekmantel. Soms dient de uitvoer van wapens ook om de invoer van grondstoffen veilig te stellen. Op deze wijze heeft Frankrijk een kontrakt van 20 jaar gesloten met Saoedi-Arabië om mirages tegen olie te ruilen. Op deze wijze vullen de Fransen (evenals de Duitsers, de Britten en de Japanners) hun betalingstekorten aan.

Nieuw is het verschijnsel dat de producenten proberen om de hoge ontwikkelingskosten (research) rechtstreeks af te wentelen. Zo is bijvoorbeeld Iran als co-producent betrokken bij Franse vliegtuigen.

De gevolgen.

De geschiedenis leert ons dat de militarisering van de Derde Wereld onherroepelijk leidt tot uitbreiding van de gewapende konflikten. Zelfs zonder zulke konflikten stijgt de politieke en economische afhankelijkheid van de ontwikkelingslanden ten opzichte van de geïndustrialiseerde landen van jaar tot jaar (in zoverre zou je kunnen zeggen dat de strategie van deze laatste goed geslaagd is), al was het alleen maar, omdat de hoge technologische kennis, vereist om wapens te maken, praktisch helemaal in westerse handen is (oktrooien) en zelfs voor geen goed geld kan worden gekocht, hetzij onder zeer strikte licentie-voorwaarden.

Een derde gevolg is dat de levering van wapens aanitaire of zelfs diktatoriale regimes elke mogelijkheid tot sociale omwenteling in de kiem smoort. Bevrijdingsbewegingen krijgen geen kans tegen goed door het buitenland bewapende regeringen.

Besluit.

Ondanks alle debatten over een nieuwe wereldorde leven we in een onveilige wereld, die trouwens binnenkort nog onveiliger wordt, want de wedren om het atoom wordt nu ook in de Derde Wereld voortgezet. De Indiase kernexplosie van 1974 was het startschot voor vele ontwikkelingslanden om de kernenergie, zogenaamd voor vreedzaam gebruik, hoog op de verlanglijst te zetten. Weliswaar zijn de Amerikanen sindsdien wat voorzichtiger geworden, maar de Franse kontrakten met Zuid-Afrika en Pakistan en de West-Duitse overeenkomst met Brazilië zijn eenzijdig gebaseerd op de verwachte verleidelijke commerciële voordelen waarbij al dan niet bewust, de nadelen werden verwaarloosd.

Wat is er tegen deze wapenwedren te doen ?

In de eerste plaats wordt het hoog tijd om ons zelf bewust te worden van de verschrikkelijke gevaren. Er is zolangzamerhand genoeg goede informatie over het vredesvraagstuk. Niemand kan zich meer verschuilen achter het argument van niet ingelicht te zijn. Het is mogelijk én noodzakelijk om de oude vooroordelen over oorlog en vrede en over de tegenstelling Russen/Amerikanen opzij te zetten voor konkrete en positieve alternatieven. België zou toch tenminste moeten stoppen met wapenleveranties aan de Derde Wereld en de produktie-takken op dit vlak moeten overschakelen naar een vreedzamer nijverheid.

Indien technologie een van de uitvoer produkten van de Belgische industrie is, laten de Belgische ondernemingen dan landbouwwerktuigen uitvoeren en geen wapens. De ervaring met FN-Herstal waar tegenwoordig ook golfsticks blijken te worden geproduceerd, leert dat dit geen utopie behoeft te zijn. Het wetsontwerp Glinne, dat op het ogenblik trouwens al weer in de vergetelheid dreigt te worden gedrukt, kan een eerste stap zijn in de goede richting. België zou ook de ontwikkelingshulp moeten schorsen aan landen die een te overmatig deel van hun financiën aan wapens besteden. Het is onjuist om de Belgische belastingbetaler te laten opdraaien voor de konflikten die in Rwanda (en elders) worden uitgevochten.

Op internationaal vlak kan België binnen de E.E.G. en in de Verenigde Naties, wellicht samen met andere kleine landen, de vredesgedachte aanbrengen en bevorderen. De beraadslagingen binnen de N.A.V.O., evenals de op hand zijnde besprekingen in Belgrado, zijn even zovele mogelijkheden op dit vlak.

Zelfs vanuit een strikt eigenbelang, zou zo'n houding niet onverstandig zijn.

Gent, februari 1977.
Ernst Gülcher.

Dit artikel is gebaseerd op een voordracht van Dr. Herman De Lange over „Militarisering van de Derde Wereld“ in januari 1977 uitgesproken aan de UFSIA.

Verdere literatuur :

- 1) De militarisering van de Derde Wereld. Dossier van Pax Christi Vlaanderen, Antwerpen, juni 1976.
- 2) Wapenhandel en wapenindustrie in België. Kritik-dossier, 1974.

ZAIRE

DE VOLKSOPSTAND TEGEN DE
MOBUTU-DIKTATUUR BREEKT
EINDELIJK UIT
DEEL II

Welke rol spelen de zogenaamde Katangese gendarmes in de opstand?

De Katangese gendarmes hebben een merkwaardige geschiedenis achter de rug. In juli 1960, nauwelijks enkele dagen na de onafhankelijkheid van Kongo, scheidt de rijke mijnprovincie Katanga zich, met de steun van de Belgische Union Minière, af van de centrale regering, waarvan de nationalistische en centralistische Lumumba de eerste minister is. Tsjombé, leider van de separatistische CONAKAT in Katanga en pion van het Belgisch kapitaal, steunt op een eigen troepenmacht, bestaande uit de Katangese gendarmerie, en blanke huurlingen, geleid door Belgische officieren. Drie jaar later komt, door de tussenkomst van de UNO-troepen, een einde aan de secessie, en verlaten de gendarmes Kongo. In 1964 worden ze teruggeroepen door Tsjombé, die nu de centrale regering leidt, om de volksofstand in Kisangani te helpen onderdrukken. Na de staatsgreep van Mobutu in 1965 gaan de meeste gendarmes een tweede maal in ballingschap, vooral naar Zambia en Angola.

Een deel van de gendarmes neemt in 1967 deel aan de zijde van de Belgische huurling Schramme, bij de verovering van enkele steden rond Bukavu (Oost-Kongo). Na de nederlaag tegen het nationale Kongolese leger (ANC) vluchtten deze gendarmes naar het buitenland. Enkele honderden onder hen hebben nadien de vergissing begaan te vertrouwen op de amnestie-beloften van diktator Mobutu. De meesten werden vermoord in de concentratiekampen van Lisala in het Noorden en in Inongo, in de nabijheid van het Tumba-meer.

Wat er nog overbleef van de Katangese gendarmes in Angola werd in 1975 door Netho ingeschakeld in de FAPLA-troepen van de MPLA, bij het bestrijden van het FNLA, gesteund door Mobutu, de aartsvijand van de gendarmes. De gendarmes staan bekend voor hun grote militaire kwaliteiten. Als gevolg van hun jarenlange verblijf in Angola ondergingen ze dan ook de politieke invloed van het MPLA en ijveren ze vooreerst voor de val van Mobutu, maar ook voor een democratisch en een écht onafhankelijk Kongo. Als gevolg van de liquidatie van een groot deel van hen maken de Katangese gendarmes nu slechts een minderheid uit binnen het FLNC.

Mobutu spreekt van Katangese gendarmes die Zaire zijn binnengevallen om de volksofstand in Sjaba in diskrediet te brengen en de betekenis ervan te minimaliseren.

Internationalisering van het conflict.

Het Mobutu-regime wordt sedert lang ondersteund door de VSA, Frankrijk, Zuid-Afrika en niet in het minst door België. De verklaring voor deze steun moet vooral gezocht worden in de economische belangen die deze staten hebben in Zaire, door hun investeringen aldaar. Het materiaal waarover het Zairees leger beschikt is van Amerikaanse, Franse, Belgische, Italiaanse en Chinese makelij. Vorig jaar kreeg Zaire van de VSA een krediet van 50 miljoen dollar voor de aankoop van zwaar legermateriaal en dit jaar werden reeds 30 miljoen kredieten gestemd door het Kongres. De Franse militaire hulp betreft vooral de levering van Mirage-vliegtuigen. Vanuit België vertrekken geregeld wapens en munitie. Bovendien zorgen 90 Belgische instructeurs voor de opleiding van Zairese officieren en onder-officieren. Het bezoek van premier Tindemans aan Zaire in september 1975 had als resultaat dat de militaire samenwerking tussen België en Zaire werd opgevoerd.

In Zaire is tevens een uitgebreid Amerikaans militair potentieel aanwezig: de 1200 manschappen van de 82e divisie luchtlandingstroepen op het eiland Bula-Mbenbe op de Zaire-stroom, gesteund door eenheden van de zesde vloot, de 15 oorlogsvliegtuigen op de basis van Kitona en de troepen op de basis van Kamina in Sjaba.

Bij de aanvang van de opstand in Sjaba hield Mobutu de wereld in onwetendheid over die opstand omdat hij de omvang en de betekenis - een volksofstand tegen zijn diktatoriaal bewind - onderschatte en dacht die snel te kunnen onderdrukken. Bovendien wou hij het Westers monopoliekapitaal niet te vlug verontrusten, want zijn land gaat toch door als een land waar orde en rust heerst.

Wanneer hij evenwel na enkele dagen vaststelde dat het menens was met die volksofstand en zijn troepen zware verliezen leden, begon de „Grôte Gids“ moord en brand te schreeuwen om de aandacht van het Westen te trekken, en sprak hij van kolonies van Cubanen en van ex-Katangese gendarmes. Dergelijke namen gebruikt hij met

voorkeur om de ware aard van de opstand te verdoezelen. Mobutu overdrijft bovendien ook wat betreft het opdringen van de invallers, wanneer hij door de pers laat verkondigen dat deze laatste verschillende steden w.o. Kamina en Kolwezi stormenderhand hebben ingenomen.

Hiermede wilde hij de Westerse mogendheden, waarvan hij economisch bijzonder sterk afhankelijk is, wijzen op het gevaar van deze invasie voor hun investeringen in Sjaba, om aldus snel en voldoende militaire hulp van hen te ontvangen, om de opstand neer te slaan. De VSA, Frankrijk en België reageerden gunstig op het verzoek van Mobutu. De VSA stuurden militair materieel, geneesmiddelen en wisselstukken in verschillende leveringen. De Franse steun beperkte zich niet tot munitie zoals Giscard D'Estaing beweerde. De opgeëiste Boeings 747 van Air France en de militaire Transail en DC 8 toestellen hebben niet alleen vrachtwagens, jeeps, munitie en voedselvoorraden, maar ook Marokkaanse manschappen naar Sjaba vervoerd. De Marokkaanse troepen in Sjaba worden bovendien begeleid door een twintigtal Franse officieren, in het kader van de „ontwikkelingssamenwerking“. De Belgische regering van haar kant sneelde Mobutu ter hulp met twee vliegtuigen vol lichte wapens en munitie.

De politiek van de Nato-bondgenoten in Afrika is er duidelijk op gericht niet zelf in te grijpen in het gewapend konflikt - de VSA willen zich geen tweede Viëtnam op de rug schuiven - maar hun Afrikaanse pionnen „het werk“ te laten opknappen. Zoals in de oorlog in Angola de militaire rol van de VSA werd overgenomen door Zaire en Zuid-Afrika, is het nu Marokko, dat met de hulp van elf Franse vliegtuigen 1.500 soldaten zendt naar Sjaba. Het regime van de despotische Hassan II kan zeker vergeleken worden met dat van Mobutu ; bewijze zijn imperialistische politiek in de voormalige Spaanse Sahara.

In tegenstelling met de gebeurtenissen in 1960 en 1964 vechten vandaag geen Belgische para's meer in Zaire. Nochtans werden van bij de aanvang van het konflikt verschillende Belgische para-eenheden in staat van paraatheid gebracht en stonden ze klaar om op elk ogenblik naar Zaire te vertrekken „wanneer de omstandigheden dit vereisten“.

De houding van de Sovjetunie is eerder nogal onzeker. De Russen en Cubanen wagen zich liefst niet in een Zairees avontuur. De geleidelijke toenadering tussen Washington en Havana heeft ongetwijfeld invloed op de Cubaanse Afrika-politiek. De volksopstand wordt wel degelijk militair en financieel gesteund door Angola, en dus onrechtstreeks door de Sovjetunie en Cuba. De aanwezigheid van Cubanen en Angolezen in Sjaba echter wordt zelfs regelmatig tegengesproken door Belgen die naar hun land terugkeren.

In Afrika kan Mobutu Sese Seko ook rekenen op de steun van Egypte, Nigeria, Oeganda en het Centraal-Afrikaans keizerrijk. Het regime in deze laatste landen spreekt voor zichzelf. De steun van Nigeria, dat in het Angola-konflikt nochtans de zijde koos van de MPLA, zou men kunnen zoeken in een gelijkaardige houding

als Zaire tegen echte of mogelijke secessie-bewegingen, zoals in het geval van Biafra.

Aan de zijde van de Westerse neo-koloniale mogendheden vinden we, zoals in de oorlog in Angola, de Chinese Volksrepubliek als een trouwe bondgenoot. Met 30 ton voorraden voor Mobutu, en het betreft slechts een eerste levering, kiest China opnieuw de zijde van de verdrukkers, omdat het Russisch „sociaal-imperialisme“ moet bestreden worden.

Verder laat de „Grote Gids“ in de VSA (California) en in Groot-Brittannië huurlingen ronselen, terwijl bij ons in Brussel en in Luik extreem-rechtse kroegen oud-gedienenden van Biafra en Angola aantrekken.

De Marokkaanse troepen, de Egyptische piloten, de Oegandese zelfmoordpatrouille onder de persoonlijke leiding van Idi Amin Dada, de militaire steun van de VSA, Frankrijk en België, met hun respectievelijke instructeurs, en de aanwerving van huurlingen in het Westen : het past allemaal goed in de Nato-strategie van het instandhouden van het voor het Westen voordelige Mobutu-regime, en van een mogelijke destabilisatie van naburige progressieve staten zoals Angola.

Economische achtergronden.

De diepe verklaring voor de internationalisering van het konflikt in Zaire ligt in de grote bodemrijkdom van dit land, waar het Westers grootkapitaal sterk is ingeplant. De bodemrijkdom van Zaire is voor een groot deel geconcentreerd in Kasai en Sjaba, waar de volksopstand plaats heeft. Zaire behoort tot de grootste wereldproducenten van koper, kobalt, industriediamant, zink (45 procent van de totale Afrikaanse productie), tin (30 procent) en zilver (19 procent). Als je weet dat de koperprijs nog amper de helft bedraagt van die van drie jaar geleden en dat het koper tussen de 70 en 80 procent voor zijn rekening neemt van de Zairese inkomsten bevest je het belang van Sjaba voor het geheel van de Zairese economie. Vooral het kobalt heeft de laatste jaren aan belang gewonnen. Zaire produceert 60 procent van de wereldproductie van kobalt, dat onmisbaar is voor de Amerikaanse ruimtevaart.

De diamant wordt vooral gewonnen in Kasai, terwijl de grote productiecentra van koper, zink, kobalt en mangaan gelegen zijn in Sjaba. Tot de grote multinationals, die de Zairese economie domineren, behoren De Beers (Zuid-Afrika), die meester is over de diamantexploitatie, en Gécamines, officieel een Zairese onderneming maar in werkelijkheid een filiaal van de Société Générale, de grootste wereldproducent van kobalt.

De verklaring voor de Franse tussenkomst in Zaire is Cabinda, de olierijke enclave tussen Zaire en Kongo-Brazzaville, die tot Angola behoort. Vóór de kust van Kongo doet de Franse maatschappij Elf boringen. Parijs ziet met lede ogen de pogingen aan van het linkse regime in Brazzaville om ondermeer de olie-exploitatie onder Kongolese controle te brengen. Mobutu loert met gretige blikken naar de olierijkdom van Cabinda, en steunt daarom het FLEC, het dubieuze „bevrijdingsfront“ dat opkomt voor de „onafhankelijkheid“ van Cabinda. Een „onafhanke-

lijk" Cabinda onder voogdij van Mobutu Sese Seko zou ook de oliemaatschappij Elf bijzonder gelegen zijn, vandaar de steun van Frankrijk aan de „Grote Gids" in zijn strijd tegen „huurlingen uit Angola".

Besluit.

Uit de recente ontwikkelingen in Sjaba kan men twee belangrijke feiten vaststellen : vooreerst de grote zwakte van het Mobutu-regime, die nu duidelijk werd voor de gehele wereld. Het leger van Zaïre was ondanks zijn degelijke westerse uitrusting en de enorme bedragen die het van het westen ontvangt, niet in staat een kleine groep van slecht bewapende verzetstrijders het hoofd te bieden. Daarnaast blijkt ook dat het westen bereid is ver te gaan in de handhaving van het Mobutu-regime. Dat blijkt overduidelijk nu de Zaïrese regering, die zich kan beroepen op een buitenlandse schuld van 3 miljard dollar (?), van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) een krediet heeft ontvangen van 85 miljoen dollar, om het hoofd te kunnen bieden aan de daling van de koperinkomsten en het nijpend tekort op de betalingsbalans. Dat Mobutu een betaald agent is van de CIA is al lang bekend. Maar dat het korrupte en onefficiënte regime van Mobutu nog genade vindt in westerse ogen bewijst dat de Westerse investeringen nog voldoende winsten opleveren niettegenstaande de nefaste werking van dat regime en dat de korruptie in Zaïre reeds zulke vormen heeft aangenomen dat de westerse belangengroepen momenteel elke wijziging binnen het bewind vrezen, hoe gering ook, omdat elke wijziging als nadelig wordt aanzien.

Filip De Paepe.

Geraadpleegde informatiebronnen :

- Afrique - Asie Nr. 132 (4-17/4/77).
- Kritak-dossier : „Van Kongo Vrijstaat tot Zaïre" (december 1974).
- Info-Zaïre, februari tot december 1976 (6 nummers).
- De Nieuwe Nrs 678, 680, 681, 683, 684.
- Spectator 26/3/77 ; 9/4/77 ; 23/4/77 en 7/5/77.
- Zaïre-Aktueel 23/4/77.

Zie VREDE mei 1977.

Tekening van Andrews in de Daily World.

Op de affiche leest men „Gezocht. Huurlingen voor Zaïre. Voor de verdediging van de Amerikaanse investeringen". De agent van de C.I.A. merkt hierbij echter op „Zou het niet beter zijn te schrijven voor de verdediging van de mensenrechten?"

ER KOMT SCHOT IN...

De wervingsactie die ingezet werd in het kader van het 20 jarig bestaan van ons maandblad „VREDE" begint stilaan vruchten af te werpen.

Bijzonder te Oostende, Tielt-Roeselare en Brussel hebben onze vrienden lovenswaardige resultaten geboekt.

Dank zij hun medewerking heeft „Vrede" zijn aantal abonnementen van vorige jaren reeds overschreden.

Ook jij lezer kunt hier een helpende hand toesteken. Overtuig uw werkmakkers, collega's of vrienden eveneens een abonnement te nemen op „VREDE".

Het leesgeld, tot eind december 1977 slechts 125 fr., is zeker voor niemand een hinderpaal.

Zij ontvangen bovendien een speelplaat met Chileense liederen als geschenk.

Stort het bedrag, met de nodige aanduidingen, op Prk. 000-0956015-80 van Vrede vzw, Onderbergen 51, 9000 Gent.

dedekoratie.
PUBLICITEIT

meubeldekoratie

Janverwest *
Jos lamarcq *

Valleiweg 3 - 9220 Merelbeke — ☎ 091 - 30 80 53

VREDESBIJEENKOMST

WARSCHAU 1977

We zijn naar Warschau geweest, een twintigtal Belgen, om er deel te nemen aan het wereldcongres van de bouwers voor de Vrede.

Twintig Belgen tussen meer dan duizend deelnemers. Een Belgische delegatie onder meer dan honderd afvaardigingen uit alle continenten.

Hoe de indruk weergeven die we er opgedaan hebben ? Een van de bijzonderste gewaarwordingen was wel die van de eensgezinde wil die alle deelnemers, en ook de Belgen (waar werkelijk alle strekkingen - filosofische-politieke-vrouwenorganisaties-jeugdbeweging-vakbonden, enz. vertegenwoordigd waren, ondanks het relatief gering aantal Belgische deelnemers) bezielde /

BOUWEN AAN DE VREDE, en meteen aan een betere wereld, waar het voor iedereen uiteindelijk moet goed zijn te leven. Bouwen aan een samenleving waar iedereen gelijk is, waar ieder volk over zijn eigen rijkdommen beschikt, waar gelijk welk ras zijn eigen lot bepaalt, waar Vrijheid, Gelijkheid, Broederlijkheid uiteindelijk geen woorden maar werkelijkheid worden.

De plaats zelf waar dit historisch congres doorging was een inspiratiebron. Warschau, dertig jaar geleden, EEN puinhoop, thans een bloeiende levendige stad met historische (heropgebouwde) monumenten en prachtige woonwijken. De hoofdstad van een land waarvan een despoot had gezegd dat het moest verwijnen en dat als een symbool van de levenswil van een volk terug is opgebouwd, mooier dan ooit. Warschau waarvan men de bevolking uitmoordde en wegvoerde maar waar die zelfde bevolking zich opnieuw aan het werk zette om een juweel van een heropgebouwde stad ter beschikking te stellen van de nooit te verminderen internationale samenwerking voor de Vrede. We leefden er in een omgeving waar een grote kwarteeuw geleden de kinderen alleen haat, verdrukking, onrecht, honger en vernietiging zagen, maar waar men er in geslaagd is de jeugd van nu in een atmosfeer van vrede te laten leven in een der prachtigste steden ter wereld. De kinderen van Polen en van Warschau, eens de pijnlijkste deelnemers aan het grootste en onrechtvaardigste, mensonterende drama dat de wereld kende en die nu, lachend en zingend, vol vreugde en fierheid aan de deelnemers van het congres hun bloemen van sympathie kwamen aanbieden. Onvergetelijk.

VREDESINITIATIEVEN

Diegenen onder de delegatie die de droeve eer hadden namens de Wereldvrede Raad aan een volksmanifestatie Te Auschwitz-Birkenau deel te nemen, en er dit oord van mensonterende vernietigingspraktijken te bezoeken, hebben wellicht nog meer dan gelijk wie aan den lijve de noodzakelijkheid van vredesbijeenvakkomsten als die van Warschau begrepen.

Zijn we in onze taak geslaagd ? Wordt de Wereld nu beter ? We maken ons geen begoochelingen. We kunnen de macht van de tegenstrevers van een universele vrede, van internationale gerechtigheid niet onderschatten. De dictatoriale politieke en economische benden zijn ver van ontwapend, de financiële sterkte van de wapenzweldelaars bestaat nog. Maar, steeds meer, door bijeenkomsten als deze van Warschau krijgen de Vredeskrachten van alle landen de mogelijkheid de handen in mekaar te slaan.

Uiteindelijk zal de wil van diegenen die een einde aan alle mogelijkheden van verdrukking en aan alle gevaar voor oorlogen willen stellen op een onweerlegbare wijze tot de internationale mening door dringen. Door een dergelijke internationale samenwerking van vredeskrachten zal de gedachte gesymboliseerd door de vredesduif van Picasso zegenen in een betere wereld waarvan de bouwstenen overal gelegd worden, bouwstenen van een bouwstuk waarvan de plannen getekend worden op wereldvredebijeenvakkomsten als dit.

Zijn we in onze taak geslaagd ? JA, want een bijeenkomst als deze in het heropgebouwde, vrije Warschau van 1977 is een succes alleen reeds omdat ze bestaan heeft. JA, omdat we daar opnieuw hebben kunnen uiting geven aan de wil van duizenden uiteindelijk een wereld te bouwen waar het goed is te leven voor iedereen, waar kinderen kunnen spelen en gelukkig zijn, waar onrechtvaardigheid, ongelijkheid en oorlog tot het verleden moeten behoren.

Weydts Walter.

HUMANISTISCH VRIJZINNIG VORMINGSWERK

Nationale Studiedag - zaterdag 24 september 1977 (van 10.00 u. tot 17.00 u.).

„ONTWIKKELINGSSAMENWERKING“

Plaats : De Merodestraat 16, 1060 Brussel
(nationaal secretariaat Humanistische Jongeren).

Programma : zal later medegedeeld worden. Inschrijvingen tot 15 september door storting van 200 fr. (middagmaal en syllabus) op rekening 068-0614630-65 van H.V.V., Limburgstraat 49-53, 2020 Antwerpen (met vermelding „studiedag Brussel 24/9“).

DE KLAD ZIT NIET ALLEEN IN DE KLEDING

Telkens er gesproken wordt over internationale arbeidsverdeling tussen geïndustrialiseerde landen (I.L.) en ontwikkelingslanden (O.L.) wordt er naar de klassieke voorbeelden gegrepen van de textiel- en kledingsindustrie, en soms van de schoennijverheid. Naast het feit dat een dergelijke formulering in termen van landen de rol van de multinationale kapitaalbelangen versluiert, houdt dat een dubbele simplificatie in.

Enerzijds zijn het niet de ganse textiel-, kleding- en schoenindustrie die volgens de huidige tendensen in aanmerking komen om hoofdzakelijk in de O.L. te worden uitgebouwd, maar wel de voortbrenging van een aantal produkten die tot diverse subsectoren behoren, zoals b.v. de jute-industrie, de katoenspinnerijen en -weverijen, sommige takken van de breigoednijverheid en de stikkerijafdelingen voor goedkope schoenen.

Anderzijds zijn er ook in de verschillende andere sectoren kandidaat-produkten die in de komende jaren wellicht meer in de O.L. zullen voortgebracht worden. Op basis van de adviezen over de internationale arbeidsverdeling die in het afgelopen jaar door verschillende bedrijfsraden werden uitgebracht, kan reeds een exemplarische lijst opgesteld worden.

In de **metaalverwerkende nijverheid** is er een gans pakket van potentiële kandidaten, nl. de sektor der draadtrekkerijen en afgeleide produkten, eenvoudige mechanische konstrukties waar geen al te verfijnde technieken bij te pas komen (zoals sommige landbouwmachines) de produktie van kleinere radioposten, auto-assemblagebedrijven en zelfs fabriek-eenheden voor spoorwegwagons.

In de **staalnijverheid** komen vooral de halffabrikaten in aanmerking, terwijl in de **non-ferrometalenindustrie** de plaatselijke verwerking van grondstoffen nog te hoge kapitaalinvesteringen vergt om op ruime schaal gestimuleerd te worden.

In de **scheikundige nijverheid** hebben sommige O.L. die over de nodige grondstoffen beschikken reeds een begin gemaakt met de produktie van petrochemische produkten, stikstof- en fosfaathoudende meststoffen, fosforzuur, chloor en alkali, terwijl ook de rubberindustrie een verdere kans maakt.

In de **houtverwerkende nijverheid** openen zich vooral perspectieven voor de produktie van kleine meubelen, rotanmeubelen, panelen (triplex en hardboardplaten), versieringsvoorwerpen, speelgoed, sportartikelen, kaders en staaflijsten.

In de **papierindustrie** is het niet uitgesloten dat in de komende jaren vooral de produktie van papierdeeg en papierwaren van geringe kwaliteit (b.v. kraftpapier voor grote zakken) zal gestimuleerd worden.

In de **voedingsnijverheid** lijkt het erop dat de O.L. onder meer een belangrijk deel van de chocolade- en suikerindustrie voor hun rekening zullen nemen.

In de **bouwnijverheid en de sektor van de bouwmaterialen** ten slotte, kan in de O.L. vooral de ontwikkeling verwacht worden van de keramiekindustrie, alsook de produktie van vlak glas, float-glas, vensterglas, gegoten glas en zelfs veiligheidsglas.

De lijst van produkten en subsectoren die volgens de huidige kapitalistisch gerichte evolutie in aanmerking komen om vooral in de O.L. geproduceerd te worden is dus wel ruimer dan alleen schoenen en een aantal textiel- en konfektie-artikelen.

Dat neemt niet weg dat vooral een aantal subsectoren van de textiel-, kleding- en schoennijverheid, de belangrijkste potentiële en effectieve kandidaten zijn om overgeheveld te worden van de geïndustrialiseerde landen naar de O.L.

Met een rijzen dan ook in de eerste plaats bij de tewerkgestelden in die sectoren vragen op omtrent de gevolgen van dit wereldomvattend veranderingsproces.

Wie zal er immers profijt trekken uit de zich thans ontwikkelende internationale arbeidsverdeling: de arbeiders in de O.L. en de I.L. of de Westerse multinationale belangengroepen? Stellen de problemen zich toevallig niet in die sectoren die een paar jaar geleden heel wat buitenlandse belangengroepen hebben aangetrokken, die dan flink geprofiteerd hebben van de Belgische overheidssteunen nu naar andere oorden trekken, waar ze gemakkelijk gemeenschapsgelden kunnen binnenrijven?

Wat met de eventuele vervangende tewerkstelling in dezelfde sektor of in andere sectoren, met de werktijdverkorting, de uitbouw van de kollektieve sektor, het globaal industrieel beleid, de sociale rekonversiepolitiek in België en de E.E.G., enz.?

Het is duidelijk dat we zowel in de I.L. als in de O.L. over heel wat meer informatie zullen moeten beschikken om in het kader van een totaal nieuw ontwikkelings- en groeimodel op al die vragen een bevredigend antwoord te kunnen geven.

Toon COLPAERT.

* C.V.P. volksvertegenwoordiger De Vlies, een van de leden van de Parlementsgroep België - Zuid-Afrika, voerde te Leuven tijdens de recente parlementsverkiezingen o.m. zijn persoonlijke propaganda onder volgend thema:

Iemand met een hart, alleen voor wit maar niet voor zwart zwart is zwart en moet apart want negers en blanken, armen en rijken moeten gescheiden om problemen te mijden.

Jongeren die aan een CVP meeting te Leuven een manifest uitdeelden waarin zij een dergelijke racistische taal aanklaagden werden na tussenkomst van De Vlies door de politie meegenomen ...

VERENIGDE STATEN

BEN CHAVIS

EN DE

„TIEN VAN WILMINGTON“

In een van de 77 gevangenis van North Carolina zit de gevangene 320 M in een cel.

Het is de negentwintigjarige Benjamin Chavis, een zwarte negerpredikant en vader van drie kinderen, een van de „Tien van Wilmington“. De tien, negen zwarte en een blanke huismoeder, zijn enkele van de vele strijders voor de burgerrechten die samen voor niet minder dan 282 jaar gevangenisstraf werden veroordeeld. Ben Chavis heeft hiervan niet minder dan 34 jaar op zijn rekening staan.

De geschiedenis van deze „misdaad“ doet ons terug denken aan de lange pijnlijke geschiedenissen en monsterprocessen die Sacco en Vanzetti en Ethel en Julius Rosenberg op de elektrische stoel brachten en die destijds de internationale openbare opinie hebben gealarmeerd. Ben Chavis en de zijnen waren verwoede voorvechters voor de rassenintegratie in de scholen.

Toen achttien zwarte jongeren door de directie uit hun school werden gezet namen Ben Chavis en zijn vrienden deze onder hun bescherming in een kerk te Wilmington. Een gelijklopend onderwijs werd voor hen op touw gezet. Voor de blanke gemeenschap was dit onaanvaardbaar. Door de Ku-Klux-Klan werd een actie ingezet en de eerwaarde Templeton, in wiens Kerk de jongeren samen kwamen, werd met de dood bedreigd. Tevens werden zij er voor gewaarschuwd dat de kerk en de omliggende zwarte wijk zouden in brand gestoken worden. Door de scholieren werd een vreedzame betoging georganiseerd waaraan 2.500 personen deelnamen en die de weg naar de kerk versperde. De mannen van Klan riepen op Ben Chavis te doden omdat zij hem als de leider van de protestbeweging beschouwden. De KKK, de politie, nationale garde tot zelf gevechtswagens werden betrokken bij de omsingeling van de kerk die vier dagen duurde. Bij deze gebeurtenissen werd een student en een man van de KKK gedood en ging een kruidenierswinkel in de vlammen op.

Een jaar later, onder meer tengevolge van druk op Allen Hall - iemand met een gerechtelijk dossier - werden Ben Chavis, acht zwarte studenten en een blanke huismoeder aangehouden. Het proces kon beginnen. Eerbare personen kregen geen toelating te komen getuigen en Ben Chavis en zijn vrienden werden in juni 1972 samen tot 282 jaar gevangenis veroordeeld enkel en alleen op basis van de getuigenis van Allen Hall.

Op 4 augustus 1976 heeft genoemde getuige erkend een valse verklaring te hebben afgelegd.

De onder druk van de procureur en een politie-officier afgelegde verklaring heeft hij teruggetrokken zodat de ganse beschuldigingsakte als een kaartenhuisje ineens stort. De „Tien van Wilmington“ zitten echter nog steeds

in de cel en alle juridische kronkeltoeren worden opgezet om de herziening van het proces en de vrijlating te verhinderen of te vertragen.

Ben Chavis en zijn vrienden geven de moed echter niet op en rekenen hierbij op de steun van de wereldopinie. Angela Davis, zij die dank zij een internationale campagne werd vrijgesproken, heeft hun zaak ter harte genomen. De Franse schrijver Jean Genet en de kineast Jean Daniël Simon verwezenlijkten in de Verenigde Staten de film „een Chavis“ met de bedoeling de zaak van de „Tien van Wilmington“ beter bekend te maken.

Het geweten van de internationale openbare opinie moet gealarmeerd worden om gerechtigheid te eisen.

Brieven en telegrams kunnen gericht worden aan M. James Hunt - Gouverneur van North Carolina - Raleigh - Verenigde Staten.

Allen Hall, een zwarte jongen, legde voor de Notaris Victoria M. Ruddy, en de advocaten Ferguson en Britt op 4 augustus 1976, volgende verklaring af betreffende de door hem gedane valse getuigenis tijdens het proces.

- *Wie zegde u de door u afgelegde getuigenis te doen tijdens het proces ?*

De procureur Troude, de politie-officieren Brown, Hollifield, Robertson, Walden Hooks e.a. die ik niet kende.

- *Waarom hebt u dit gezegd tijdens het proces wanneer het de waarheid niet was ?*

Om reden dat ik schrik had dat mij en mijn familie iets zou overkomen.

- *Was u aanwezig toen de kruidenierswinkel in brand werd gestoken ? Waar was Ben Chavis op dat ogenblik ?*

In het huis van Eerwaarde Templeton. Al wat ik weet is dat Ben niets wist want hij was verplicht zich te verbergen.

- *Ben heeft dus aan niemand de opdracht gegeven brand te stichten ?*

Neen.

- *Hij was dus niet aanwezig toen de kruidenierswinkel afbrandde ?*

Neen hij was niet buiten toen de winkel in brand stond.

Voor wat betreft de dood van het lid van Ku-Klux-Klan...

„Voor wat betreft de dood van Cumber hebben de politiemannen me gezegd dat ik moest verklaren dat Ben buiten was en hij geschoten had op Cumber. Ben was echter binnen, samen met de Eerwaarde Templeton. Cumber had een geweer in handen maar de politie heeft me verboden dit te zeggen. Ik heb niet gezien wie op Cumber geschoten heeft...“

In oktober j.l. heeft Hall deze verklaring onder eed herhaald voor het Federaal Gerechtshof.

De autoriteiten van Carolina hebben echter niet gereageerd en de „10“ niet vrijgelaten.

De protesten die uit de Verenigde Staten en elders in de wereld in Raleigh, hoofdstad van de Staat toekomen hebben een eerste resultaat voor gevolg gehad. Een nieuwe audientie is voorzien voor de „Post Convicted Hearing“, een soort beroepshof waarop de veroordeelden voor zware straffen kunnen aanspraak maken.

Zullen de rechters de lof hebben deze nieuwe verklaring te negeren zoals zij tevens, tijdens het proces, geweigerd hebben de getuigenis te aanhoren van de Eerwaarde Templeton en Mevr. Patricia Rhodes ?

Ben Chavis

Zoals hoger aangekondigd verschenen in mei de „Tien van Wilmington”, beschuldigd van misdaden die zij niet gedaan hebben voor een speciale commissie.

De autoriteiten van North Carolina hadden de rechter Georges Fountain, gekend als een der meest achterlijke racisten van deze staat, als voorzitter benoemd.

De nieuwe verklaring van Allen Hall en de ondervraging van de voordien niet aanhoorde getuigen moest zeker als gevolg hebben dat het proces zou worden herzien. Amper na vijf minuten werden de debatten door rechter Fountain afgesloten. Zijn conclusie : „De Tien van Wilmington” blijven in de cel.

Dominee Ben Chavis : 34 jaar. Marvin Patrick, Connie Tindell en Jerry Jacob : 31 jaar. James Mc Coy, Reginald Epps, Wayne Moore, Joe Wright en William Vereen : 29 jaar.

Deze acht waren nog geen twintig jaar bij hun aanhouding. Een vrouw, Ann Shepard werd veroordeeld tot 10 jaar. Zij is de enige blanke van de groep.

** Na de verkiezingen komt men steeds tot de vaststelling dat de vorige regeringen het dan toch niet zo best gedaan hebben. Bij het aan gang zijnde informatieberaad wordt er dus druk gepraat over het inventaris van het voorbije begrotingsbeleid. M. Ruys van De Standaard schrijft dat het jaartekort naar de 200 miljard klimt en de rijksschuld per hoofd van de bevolking tot de zwaarste van de wereld behoort. Ruys vindt dat niemand hierbij vrijuit gaat en alleman hiervoor de schuld draagt en alleen besparingen hier een oplossing kunnen brengen. Jammer dat M. Ruys zich dit niet herinnert wanneer het om de onzinnige en ... steeds toenemende militaire uitgaven gaat of ... wanneer het er omging de put te vullen van de vroegere Standaardgroep ...*

U.S. News and World Report.

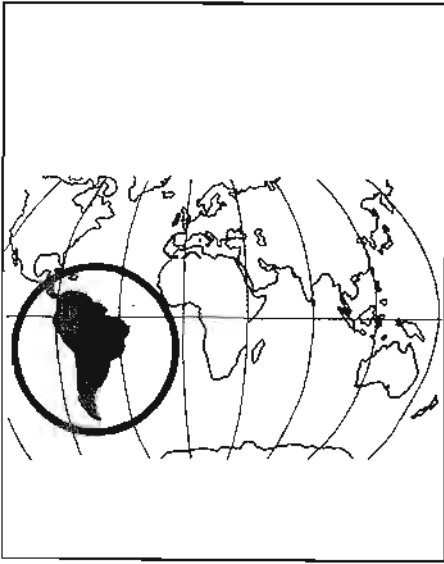
Voor miljoenen Amerikanen is de stijgende levensduurte een muur geworden die ze niet meer kunnen overschrijden. Inflatie en belastingen treffen vooral het levensniveau van de arbeiders en van de minst begunstigde. Hun werkelijke inkomsten schreef BUSINESS WEEK verhoogde niet meer sinds 1966. De cijfers spreken voor zichzelf. Tijdens de laatste tien jaar steeg de kostprijs voor een woning met 98 procent, brood met 52 procent. Een herenkostuum kost vandaag 40 procent duurder, het huisbezoek van de dokter 107 procent, het schoolgeld in een college 105 procent, het pakje sigaretten 71 procent en een ticket voor de cinema 86 procent.

Het toonbeeld van de Amerikaanse „welvaart”, de auto, kost reeds 95 procent duurder en de benzine niet minder dan 85 procent. Het aantal werklozen schommelt tevens tussen de 7 en 8 miljoen.

Romesh Chandra, leider van de delegatie aangeduid door de Wereldkonferentie tegen de Bewapeningswedloop en voor Ontwapening, die eind september te Helsinki doorging, overhandigt de dokumenten van deze belangrijke bijeenkomst aan UNO sekretaris Kurt Waldheim te New York. Minister Piet Vermeylen vertegenwoordigde ons land in deze delegatie.

Intussen is eveneens bekend geworden dat reeds meer dan 400 miljoen mensen de oproep ondersteunden voor de bijeenroeping van een Internationale Konferentie voor Ontwapening onder de auspiciën van de UNO.

CARTER EN DE RECHTEN VAN DE MENS (DEEL II)

De betekenis van de beperking van de Noord-Amerikaanse militaire hulp aan Latijns-Amerika.

Carter koppelt de militaire hulp aan de rechten van de mens.

Het totaal van militaire hulp van de Verenigde Staten aan 16 Latijns-Amerikaanse landen voor het fiskale jaar 1978 bedraagt 152.350.000 dollar. De militaire hulp bestaat uit drie punten : kredieten voor de aankoop van materiaal, opleiding van personeel en het gratis verlenen van materiaal.

De verdeling was als volgt voorzien :

— Brazilië	: 50.100.000 dollar
— Argentinië	: 15.000.000 dollar
— Colombia	: 39.000.000 dollar
— Bolivia	: 15.000.000 dollar
— Peru	: 10.900.000 dollar
— Ecuador	: 10.400.000 dollar
— Nicaragua	: 2.000.000 dollar
— El Salvador	: 2.000.000 dollar
— Haïti	: 1.000.000 dollar
— Guatemala	: 1.000.000 dollar
— Honduras	: 1.000.000 dollar
— Panama	: 1.000.000 dollar
— Paraguay	: 500.000 dollar

Mexico en Venezuela ontvangen elk 200.000 en 100.000 dollar voor de opleiding van personeel.

Uruguay en Chili waren reeds uitgesloten voor het programma 1978, tengevolge van een kredietenstop onder de regering Ford in 1976.

Onder de regering Ford wordt de toekenning van de militaire hulp immers gebonden aan de toestand van de

schending van de rechten van de mens in het betrokken land. Dit is de wet op de „Security Assistance“ van 30 juni 1976.

Staatssecretaris van buitenlandse zaken, Cyrus Vance, kondigde op 24 februari j.l. aan dat, gezien de schending van de rechten van de mens de Carter-administratie de militaire hulp aan de rechtse regimes van Argentinië en Uruguay, zowel als aan het marxistisch-militair regime van Ethiopië, zou stopzetten. Daarmee werden terloops rechtse en linkse regimes over eenzelfde kam gescheurd. Eigenlijk ook geen nieuwigheid. Carter zet alleen maar de trend van zijn voorgangers verder : zoals we reeds zegden, besliste de Noord-Amerikaanse Senaat reeds in 1976 de militaire hulp aan Chili en Uruguay stop te zetten. Iets gelijkaardigs gebeurde in 1973 met de politiehulp.

Ditmaal kan Uruguay niet langer rekenen op zijn 3 miljoen dollar kredieten voor militair materiaal en de economische hulp wordt van 220.000 dollar tot 25.000 dollar herleid. Argentinië zal slechts 15 miljoen dollar aan militaire kredieten ontvangen, in de plaats van de 32 die de Ford-administratie had voorzien.

Het nationalistisch eergevoel van Latijns-Amerika is geraakt...

Als reactie op de beslissing van Carter, de militaire hulp aan Argentinië te beperken, van wege de herhaalde en scherpe schending van de rechten van de mens, beslist dit land op 1 maart 1977 geen verdere hulp van de V.S. te aanvaarden, met het argument dat de V.S. zich inlaten met de „binnenlandse aangelegenheden van het land“. Drie dagen later neemt Brazilië dezelfde beslissing, waarop nog enkele Centraal-Amerikaanse staten volgen. De crisis bereikt zijn toppunt op 11 maart, wanneer Brazilië het in 1952 met de V.S. afgesloten militair akkoord niet langer wenst te respecteren. Deze laatste beslissing is een antwoord op de Noord-Amerikaanse druk om het nucleair akkoord van 1975 tussen Brazilië en West-Duitsland te wijzigen.

Direkte gevolgen van de beperking van de Noord-Amerikaanse hulp ?

Hoe dieper men op de aard van en de gegevens in verband met de militaire bindingen tussen de Verenigde Staten en Latijns-Amerika ingaat, hoe duidelijker het wordt dat de beslissing van de V.S. om aan bepaalde landen de militaire en/of de economische hulp te beperken, een druppel water in een oceaan is. Meer zelfs : een, aanvankelijk toch, geslaagd afleidingsmanoeuvre van de moraliserende Carter, die graag de geschiedenis zou ingaan als de „beschermer en verdediger van de rechten van de mens“.

Toen de beperking van de hulp aangekondigd werd, beklemtoonde Cyrus Vance dat de V.S. altijd moeten

waakzaam blijven om het nodig evenwicht te bewaren tussen de bekommernis om de schending van de rechten van de mens en de economische en militaire doeleinden van de V.S. zelf. Een duidelijke verwittiging dus voor diegenen die zouden wensen verder te gaan.

De 50 miljoen dollar die Brazilië weigerde, vertegenwoordigt niet meer dan 2,5 procent van het militair budget van dit land. Bovendien is Brazilië zelf reeds een leverancier van militair materiaal.

Wat Uruguay betreft, schijnt de beslissing van de V.S. op politiek, strategisch of economisch niveau niet zoveel gevolgen te hebben. Noord-Amerikaanse financiële privé-instellingen verlenen nog een krediet van 9,1 miljoen dollar... Het grootste deel van de hulp komt echter van de Wereldbank en het IMF (87,8 miljoen dollar), waar de V.S. toch een enorm groot aandeel in hebben. Het plan om in Uruguay een strategische luchtbasis te bouwen, gaat nu natuurlijk niet door, gedeeltelijk omwille van tegenwerkingen van Argentinië en Brazilië. Intussen werd trouwens een betere plaats gevonden: Viru-Viru, in Bolivië, het hartje van Zuid-Amerika. Op economisch vlak is de in zware crisis verkerende Uruguyaanse markt, slechts een zeer beperkt afzetgebied voor Noord-Amerikaanse producten: geen erg dus wanneer de relaties met dit land wat minder goed gaan. Bovendien zal de Carter-administratie op politiek gebied, wel eerder verveeld gezeten hebben met de verleende steun aan een regime, dat in 1975 45 procent van zijn nationale begroting voor defensie-uitgaven gebruikt (en dit volgens officiële militaire bronnen!).

Het geval van Argentinië is meer kompleks. De Carter-administratie die een zekere moraliserende toon wil aanslaan, kan moeilijk doof blijven voor de internationale druk en campagne die de regering van Argentinië beschuldigt van een doorgedreven repressie en barbaarsheid. Anderzijds voelt Washington een groot onbehagen t.o.v. de kracht en het verzet van het Argentijnse proletariaat, dat onder de verschillende dictaturen een zekere strijd en ervaring in de klandestiniteit heeft opgedaan. Carter heeft zich „tot op een zekere hoogte“ van het huidige gorilla-regime willen distantiëren, zonder al te zeer de militaire kracht van het leger te beperken. De conclusies van het Staatsdepartement van Buitenlandse zaken i.v.m. het al dan niet verder zetten van het militair hulpprogramma aan Argentinië, zijn tekenend.

De motivatie luidt als volgt: „De militaire hulp toont ons verlangen aan, militair mee te werken met een land dat een 1.600 km² lange kust aan de Zuid-Atlantische Oceaan bezit. Onze hulp doet de Argentijnse militairen op professioneel niveau op de V.S. afstemmen, waarbij ze onze technologie en methoden aanwenden. Het laat aan de V.S. toe, betere contacten te leggen met de Argentijnse militairen, die steeds de gebeurtenissen in hun land hebben beïnvloed en zeker nu de dominerende sektor van het land zijn. Dit draagt bij tot het beschermen en het verzekeren van onze diverse belangen ter plaatse, en dit geeft ons eveneens de garantie dat naar onze stellingen geluisterd wordt, wanneer het om situaties gaat waarin de V.S. belangen te verdedigen hebben“. In dit rapport wordt dus duidelijk dat er voor de continuïteit

van het militair programma van de V.S. aan Argentinië wordt geopteerd.

Wat nog meer merkwaardig is aan dit rapport, is het openlijk spreken over de directe economische belangen die de Noord-Amerikaanse belangenkringen in Argentinië hebben, en zo kunnen we ons meteen een idee geven over de noodzaak van het in standhouden van het „rust en orde“ systeem in dit land.

Het uiteindelijk besluit van het rapport draait dan ook niet rond de pot: gezien onze economische belangen in Argentinië, moeten de relaties met de Argentijnse militairen goed onderhouden worden, waardoor de politieke doeleinden van de Verenigde Staten verdedigd worden. Er moet dus voor een permanente militaire hulp aan Argentinië gezorgd worden.

Tenslotte mag ook niet vergeten worden dat op 9 juli van dit jaarlijkse militaire défilé ter gelegenheid van de onafhankelijkheid van Argentinië, drie nieuwe tankmodellen (waarvan één uiterst modern uitgerust anti-guerrillamodel) van nationale makelij worden vertoond. De Argentijnse productie van tanks en vliegtuigen is reeds zover gevorderd, dat West-Duitsland op het punt staat een patent te nemen op één van die hyper-beweeglijke Argentijnse tanks.

Er bestaan ook andere, gekamofleerde wegen om de militaire hulp verder te verstrekken. Eén van die wegen is het kanaal van de internationale organisaties.

Internationale organisaties: voornaamste bron van militaire en economische hulp.

- a. *Het recent rapport van het Brookings Instituut „Setting national priorities: the next 10 years“, vermeldt als één van die nationale prioriteiten: het niet-verminderen van de defensie-uitgaven.*
Hoe dit kan verzoend worden met de bezorgdheid om de rechten van de mens, o.a. in Latijns-Amerika, is natuurlijk een probleem. Maar de man van de Nationale Veiligheid en ideoloog van de Trikontinentale Commissie heeft hier onmiddellijk een oplossing voor. Hij is voor de vermindering van de militaire hulp door de V.S., maar dit zou in stijgende mate moeten vervangen worden door verkoop van militair materiaal langs multinationale organisaties om. Ook de Trikontinentale Commissie zelf verdedigt in haar recent rapport zeer sterk die nieuwe evolutie. Betekenisvol is dat Theodor Heisburg, die de job van adviseur inzake nationale veiligheid, afsloeg, ten voordele van het voorzitterschap van het Rockefeller Foundation, in 1969 reeds betrokken was bij het opstellen van aanbevelingen om een groot deel van de V.S.-hulp naar multilaterale banken over te hevelen.
- b. *Wordt het IMF het nieuwe controlekanaal van de economische en politieke toestand in de wereld?*
De schuldenlast van de meeste ontwikkelingslanden neemt steeds grotere vormen aan, zodat men in een soort sneeuwbal effect is terecht gekomen. Vooral de Latijns-Amerikaanse landen hebben met een zware schuldenlast en een permanente toestand van deficit van de betalingsbalans af te rekenen. De

schuld van Brazilië t.o.v. commerciële banken vertegenwoordigt het aardig sommetje van 30.000 miljoen dollars. Samen met die groeiende schuldaflossingen, schijnt de economische groei in nog verdere mate af te nemen.

Deze situatie verscherpt de afhankelijkheid tegenover het buitenland, en met name t.o.v. de privébanken die nu soberheidsplannen aan de regeringen opleggen die bij hen schulden hebben... Dit is vooral voor Latijns-Amerika het geval, dat sedert 1973 in toenemende mate afhankelijk is van de buitenlandse kapitaalmarkt. Het gaat hier dus wel degelijk om rechtstreekse ingrepen in het politieke en economische leven van een staat, omwille van financiële belangen... Deze praktijken van private banken hebben al heel wat kritiek uit gelokt. Om de chauvinistische, nationalistische gevoelens van o.m. de Latijns-Amerikaanse staten niet langer te moeten irriteren, is de Trikontinentale Commissie van oordeel dat het Internationaal Monetair Fonds een uitstekend, internationaal wel bekend en erkend kanaal kan zijn om dergelijke economische plannen op te dringen. De financiële bronnen van het IMF moeten dus uitgebreid worden en aan landen zoals Saoedi-Arabië, Koeweit en West-Duitsland werd reeds gevraagd gulle bijdragen aan het IMF te storten.

O.m. dank zij de adviseurs van de fameuse Chicago-school en hun leider, Nobelprijswinnaar Milton Friedman, slaagt het IMF zijn plan van uitbuiting in verschillende Latijns-Amerikaanse dictaturen op te dringen. Op 23 september 1976 leende de Wereldbank 115 miljoen dollar aan Argentinië voor een private elektriciteitscentrale. Sedert de staatsgreep stond de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank twee leningen van elk 150 miljoen dollar toe. De speciale trekkingsrechten die door het IMF aan Argentinië werden toegekend, stegen van 64 miljoen in 1975 tot 700 miljoen dollar vandaag. Het is duidelijk dat de V.S. een dominerende rol speelt in deze drie instellingen, en dat men nu reeds volop bezig is met het overschakelen van de bilaterale naar de multilaterale hulp.

Andere gekamouflageerde kanalen voor het verstrekken van militaire hulp.

- a. *Niet alle hulp wordt onderworpen aan de goedkeuring van het Noord-Amerikaans Kongres.* In januari 1977 bracht een rapport van een Centrum voor internationale politiek aan het licht dat 69 procent van de buitenlandse hulp die de V.S., hetzij bilateraal, hetzij via multinationale instellingen, naar de Derde Wereld zendt, niet aan de goedkeuring van het Kongres wordt onderworpen. Over die 69 procent is dus uiteraard weinig of niets geweten... Men slaagt er nu in militair materiaal rechtstreeks via de commerciële kanalen aan de bestemming te doen geworden. Of het gebeurt tegenwoordig ook dat een tussenland, b.v. Israël, dat dank zij Noord-Amerikaanse technologie en joint-ventures, voor een groot deel reeds zelf bedruipend is op het vlak van de militaire productie, vliegtuigen of ander militair materiaal levert aan een Zuid-Amerikaans land.
- b. *Anti-druk-kampagne.*

De Noord-Amerikaanse Drug Enforcement Administration (= DEA), een programma van het Departement van Justitie, voorziet in het geval van Argentinië voor 88.000 dollar aan uitrusting en een niet nader bepaald bedrag voor de politievorming voor de jaren 1976 en 1977. De bekende journalist Jack Anderson, bevestigde, samen met heel wat andere waarnemers, dat het geld zeker niet aangewend wordt voor de bestrijding van de drughandel, maar wel voor de „interne veiligheid“.

Tenslotte is vroeger reeds iets analoogs gebeurd toen in 1973 het Noord-Amerikaans Kongres een stop afkondigde voor de hulp aan politietroepen in het buitenland, werden gelijkaardige kamouflage-technieken gebruikt. Zo wordt de politietraining op een andere post van het budget geplaatst. Er wordt alleen nog maar hulp verleend aan de politie, zogenaamd voor taken van controle en uitroeiing van de drughandel... In 1971 stelt men vast dat de 400-tal agenten waarover de Dienst voor de Publieke Veiligheid (OSP) in het buitenland beschikte ten tijde van het politieprogramma, nu in dienst van de DEA in het buitenland werkzaam zijn.

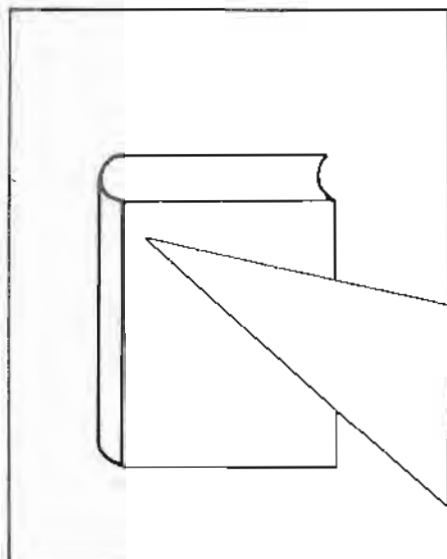
Waar is de effectieve controle van het Noord-Amerikaans Kongres en andere groepen en instellingen die zich inzetten voor de verdediging van de rechten van de mens? Intussen gaat men maar door met het organiseren van massale campagnes tegen de schending van de rechten van de mens. Dit levert gelukkig wel het redden van enkele levens, slachtoffers van het repressiesysteem op. De massakampagnes (doelbewuste infiltratie?) zijn echter in die mate gevaarlijke bliksemafleiders, voor zover de mobilisatie beperkt blijft tot het aanklagen van folterpraktijken, vernietiging van democratische staatsstructuren, perscensuur, enz., zonder het hoe en het waarom van dit repressiesysteem na te gaan, dat niet toevallig veel nadeliger uitvalt voor de grote arbeidersmassa... Het is ook niet voldoende, het altijd weer opnieuw over de ideologie van de nationale veiligheid te hebben, die inderdaad de inhoudelijke achtergrond van dit repressiesysteem weergeeft. Het werkende en werkloze volk van Latijns-Amerika heeft geen tijd om zich bezig te houden met de theoretische en filosofische achtergronden van het systeem, omdat het dagelijks en in steeds scherpere mate de sociale onrechtvaardigheid en de economische uitbuiting ondergaat. Het is integendeel gekonfronteerd met de strijd om in leven te blijven en met de strijd van het verzet.

19 mei 1977.

Brigitte Van Maele.

* *Het is in ons land een gewoonte geworden dat een regering - die slechts de lopende zaken af te handelen heeft - tijdens deze periode ons land een uitgave van miljarden oplegt. Minister van Landsverdediging V.D.B. heeft nu ook het definitief akkoord ondertekend voor de aankoop van de F-16 gevechtsvliegtuigen voor een slordige 40 miljard (veertigduizend maal één miljoen). Het groot argument is dat dit de tewerkstelling zal bevorderen maar ...*

1. *Hiervoor dienen de contracten geëerbiedigd te worden en dit is in het verleden praktisch nooit het geval geweest ...*
 2. *Met 40 miljard zou heel wat nuttigers kunnen gemaakt worden voor de gemeenschap ...*
 3. *Een beetje minder belastingen betalen zou ook niemand kwaad doen ...*
- de koopkracht doen stijgen, dus meer werk bezorgen.*

HET TEDERE NIHILISME VAN H. BÖLL

YVES VAN DE STEEN, OVER :
H. BÖLL, DRIE DAGEN IN MAART

(Een gesprek met CHRISTIAN LINDER),
Amsterdam (Brussel, Elsevier), 1976, pp. 102, 195 fr.

1. Elk tijdperk, elk groep in de maatschappij telt zijn „helden“, van wielrenners, over politici tot filosofen en schrijvers. Maar de held is al te veel slechts het beeld dat men over een bepaald mens voorgeschoteld krijgt. Achteraf blijkt dit al te dikwijls scheefgetrokken, vervalst, in positieve of negatieve zin. Heinrich Böll is een overbekend figuur, en is goed op weg om als meest bekende, huidige Duitse schrijver en nobelprijswinnaar, een „held“ te worden. Doordat men echter denkt hem al te goed te kennen, miskent men hem. De voorstellingen die men van hem heeft, dekken immers nooit helemaal de werkelijkheid, al schreef hij nog zo goed en nog zoveel. Het knappe werk van C. Linder wil hieraan verhelpen, door te pogen het verband tussen de verschillende werken van H. Böll duidelijk te maken evenals het verband tussen de boeken en de schrijver. Over literatuur en politiek, religie, de naoorlogse Duitse literatuur en andere „GROTE“ thema's heeft Böll zelf reeds vaak en uitvoerig geschreven, zodat Linder, in samenspraak met de auteur op zoektocht is gegaan naar andere facetten van het „Böllbeeld“. Zo worden de nog donkere terreinen van kindertijd, jeugd, ouderlijk huis, economische crisis en de allereerste schrijfprikkelen besproken. De steller streefde er eveneens naar het verband te leggen tussen schrijven en herinneren, tussen oorlog en geweld en moraal. Hij speurt ook naar zijn esthetiek van het humane en zijn inzichten over de politieke ontwikkeling in Duitsland na 1945 en alles wat daarbij hoort : de openbare mening, het creëren van morele instanties, van alle image-vormen.

Böll zelf is met talrijke images opgescheept ; wat dat voor hem betekent, wat hij zelf van dit image denkt, hoezeer het probleem hem verontrust en bezighoudt, kan men opmaken uit de uitvoerige gesprekken in dit werk.

Het boek vormt nochtans geen afgesloten, afgerond, pasklaar werkstuk, tegenstrijdigheden zijn en blijven bestaan, daar „iets wat af is, dood is“, aldus Böll. Het einde blijft open, er kan verder gedacht worden, wat op zichzelf, naar ons voorkomt, goed is.

2. Een volledig overzicht geven van de gesprekken tussen C. Linder en H. Böll ware onbegonnen werk, gezien de veelheid van thema's en het vrije gespreksverband. Het komt ons dan ook voor, dat een duiding van een aantal hoofdthema's, die ook kunnen helpen bij een dieper inzicht in de mens Böll en zijn werk nuttig is. Vanzelfsprekend wordt met deze werkwijze geen volledigheid beoogd, doch enkel een pretentieloze momentopname.
3. Böll's thematiek.
 - a. *De vernietiging van de stad als tehuis.*
Vóór de oorlog kon de schrijver zich thuisvoelen in de stad (Keulen). De stad, haar straten en gevels waren gezellig, als een huiskamer, niet bijzonder mooi, een beetje armoedig, waarin hij kon wandelen. Je kon rustig naar buiten gaan en wat rondwandelen in de stad, overal ongehinderd rondkijken, naar de bioscoop gaan of koffiedrinken. Dit thuisgevoel in de stad werd vernietigd door de straatterreur der nazi's. Men diende te vluchten in een portiek om niet de vlaggen en helmen van de S.A. of Hitler-jeugd te moeten groeten. De wandelaar kreeg de zeer ingrijpende vernietiging van de thuisstad te verwerken, vermengd met de visuele en innerlijke beleving van straat-schanddaden, van mensen die gewoon in mekaar werden geslagen, gearresteerd en weggesleept, w.o. ook vrienden. De nazi's en de na-oorlog brengen de volstrekte onzekerheid. Het burgerlijk vertrouwen wordt weggemaaid door inflatie, terreur, willekeur en oorlog. In zoverre is Böll dan ook autobiografisch, dat hij dit vernietigend beeld steeds in zijn werk heeft gereflecteerd.
De straatangst is gebleven evenals de angst voor de „amoklopende“ machtswellust van de enkeling, zoals J. Strauss, csu-voorzitter, die bereid is meedogenloos te vernietigen.
De waanzinnige angst voor een bepaalde „Schneidige“ manier van uitdrukken, „de Volksrechtbanktoon“, is gebleven evenals de vrees voor de neo-Duitse Wilhelmisme, „Sterk, Rijk, Het Beste“ én voor het gesnauw dat daarbij hoort.
 - b. *Het „wachtkamerachtige“.*
De voortdurende onrust van Böll hangt nauw samen met de hogerbeshreven vernietiging van de stad als

tehuis. Het is de wens om steeds ergens anders rust te vinden, een voortdurend onderweg zijn. Het is ook nauw verbonden met het image dat men Böll heeft opgedrongen, en waartegen hij zich heftig wenst af te zetten. In wezen is de schrijver gespleten : hij weet dat hij ontzettend graag aan zijn schrijftafel werkt, doch wordt steeds weer naar buiten getrokken om er dingen te doen, te zeggen, waarvan hij nochtans niet steeds bijzonder overtuigd is.

c. *De angst voor de kant-en-klare mensen.*

De schrijver is reeds zeer vroeg bang voor het sterven, het afsterven of zelfs het levend dood zijn. Het is de angst voor de kant-en-klare mensen, voor jongens of meisjes op school of kennissen of familieleden aan wie je kan zien, dat ze op hun zesde of hun zestiende, precies zo af zijn als ze op hun 46ste of 56ste zouden zijn. Het gaat om een toestand van af-zijn, bijna nog erger dan de fysieke of psychische dood, het afgesloten zijn van een leven, waarvan binnen en buiten niets meer in beweging is. Af, impliceert tevens : afgemaakt worden, iemand vermoorden, jezelf vermoorden. Het alternatief is jezelf regenereren.

d. *De theologie der tederheid.*

De isolatie en de wanhoop van het atoomtijdperk moet - aldus Böll - te genezen zijn. Niet door dogma's, niet door principes en vooral niet door anderen te kwetsen. Volgens de auteur zit b.v. in het Nieuwe Testament een theologie van de tederheid, die te weinig gezien wordt - en steeds genezend werkt : door woorden, door handoplegging, die je ook strelen kunt noemen, door kussen, door een gemeenschappelijke maaltijd.

Dit alles is compleet genegeerd door een Romeinse formalisering die er catechismen heeft van gemaakt, het is aliemaal veranderd in geschreeuw en gesnauw. Dit dogmatisme is bovenal arrogant : het is de belastering van de zelfmoordenaar door te stellen, „wanneer je ons gehoorzaam had, zou je niet zo ongelukkig geworden zijn”. Voor Böll redden noch principes, noch dogma's de mens van de wanhoop en de zelfmoord, maar wel het spel. Hierbij dient niet het banale risico van het verliezen gelopen te worden, maar wel het risico van de ongekende afloop.

e. *Het puin.*

In de „euforie” van de naoorlogse jaren schreef Böll een ode aan de puinliteratuur. Ondertussen werd hij bijna allergisch voor het bouwen, voor die voortdurende onrust die maakt dat we in (West-)Europa reeds dertig jaar lang leven tussen de bouwterreinen, een permanente zinloze onrust. Na de vloek van de oorlog en de naziterreur ontstaat bij de schrijver een bijna nihilistische onverschilligheid voor dingen die met zoveel vast vertrouwen worden gebouwd als huizen of maatschappijvormen. Hij heeft geen vast vertrouwen in gevestigde instituties en gelooft veel meer in de beweging. Alles wat hecht doortimmerd, wat af is heeft voor Böll iets doods, afgestorvens, nog erger dan het sterven, dat

een proces is en beweging veronderstelt.

f. *De mensheid zonder herinnering.*

Bij een vraag van Linder betreffende Adorno's nachtmerrie - een mensheid zonder herinnering - meent Böll reeds de eerste tekenen hiervan te ontwaren. Die wens om zonder geschiedenis te zijn, of om de geschiedenis af te zweren bestaat reeds. Alle schrijvers worden utopisten wanneer de herinnering van de mensheid uitgestorven zal zijn. Böll blijft echter een optimistisch realist. Volgens hem zou bij de verwezenlijking van de voornoemde hypothese de toekomstroman gaan heersen.

De toekomstroman is nu al dominerend, en wanneer de fantasie ook in de toekomst geen plaats meer heeft - en het begint erop te lijken dat de utopische roman, de s.f., binnenkort dood zal lopen, omdat er niets meer te bedenken en uit te vinden valt, de verveling heerst al op dat vlak - dan zal de mensheid haar herinnering her-ontdekken. De dood van de laatste schrijver is een mooi beeld, maar irreëel men ziet in Europa de ontwikkeling te zeer vanuit de eigen relatieve degeneratie.

g. *De onbevangenheid.*

Het ontwikkelen van te veel theorieën of studies is voor de schrijftakt, naar Böll's mening, fataal. De auteur die door studie zijn onbevangenheid verliest en niet terugvindt, dat is pas tragisch... Wat Böll daarentegen als schrijver in leven houdt is de enorme speeldrift, het plezier van het schrijven zelf. Het bezwerende magische image is een groot gevaar. Het zoeken naar voorbeelden van mensen die men niet persoonlijk kent, maar alleen uit de tweede, derde hand, dus door boeken, interviews of wat dan ook, is levensgevaarlijk. Böll wil onkenbaar worden, al is hij een hartstochtelijk tijdgenoot, al wil hij zich uiten, maar als (onbevangen) persoon. NIET als vercommercialiseerd imago en niet als functie.

h. *De „vuile handen”.*

Schrijven is per se vuil werk, omdat reinheid en integriteit gewoon niet bestaan. Böll streeft er overigens niet naar en wantrouwt ze. Daarom komt o.m. ook het geweld in zijn werk voor, al zou de kunstenaar het nooit in de praktijk goedkeuren. Literatuur beeldt nu eenmaal conflicten uit. Geweld is ook een te groot woord, het dekt te veel en vaak denken we alleen aan bommen en pistolen, nooit aan hen die ze maken en verkopen. Of de schrijver persoonlijk het geweld goedkeurt of niet, acht hij tamelijk onbelangrijk. Naar zijn oordeel is het een burgerlijke voorstelling van reinheid, schone handen e.d.m. Weet iedereen wat gebeurt met het geld dat hij op de bank heeft staan ? Is men onschuldig wanneer men een gewelddadig instrument als de auto gebruikt ? Alleen de wet geeft ons schuldeloosheid of onschuld.

i. *De anarchie.*

Als men zoveel ineens stortingen heeft meegemaakt als H. Böll, wantrouwt men al vlug de gevels die zijn blijven staan. In al zijn werken poogt de schrijver de bovenbouw kapot te maken. Dit kan men destruc-

tief noemen, doch deze ontleding is in wezen de wens het leven te behouden of leven in de brouwerij te brengen, ook door de bovenbouw in twijfel te trekken. De meeste autoriteit is overigens gewoon voorgezette autoriteit, zoals je iemand een bord soep voorzet ; vreet of sterf. Het voorgezette of voorgewende wordt alleen getest, ... ook als experiment. Hierbij sluit nauw de prestatieweigering aan : niet meer verdienen dan men echt nodig heeft om zijn leven te leven. Hiermede opnieuw verbonden in de correctie van de Kitscherige voorstellingen van luxe en consumptie die toch allemaal clichés zijn. De grootste luxe is het nemen van de tijd, want de meeste mensen hebben geen tijd ; daarom weigert Böll bepaald werk waar hij grof geld zou kunnen mee verdienen, en NEEMT DE TIJD.

j. De „afvalligheid“.

Aansluitend bij het LEREN LEVEN, staat het begrip afvalligheid. Er is veel afval in onze maatschappij, in de ogen van de meesten. In juridische zin slaat dit zelfs op mensen. Alleen reeds omdat men niet de clichés volgt die door de mode zijn voorgeschreven. Men wordt gauw afval als men niet voortdurend „up to date“ is, met alles : meubels, kleren, levensgewoonten enzovoorts. Zo produceren alle maatschappijen permanent afvallige wezens, wat Böll beschouwt als het belangrijkste onderwerp van de hele kunst. Immers de niet-afvalligen zijn de doden, de levende doden, die permanent af-zijn, die steeds kant-en-klaar zijn, die zichzelf afmaken, altijd present zijn, altijd netjes zijn, altijd toonbaar zijn. Daarmede houdt ook een hele terroristische hygiëne-cultuur verband, die door de reclame wordt uitgeoefend. Het gaat er helemaal niet om dat de mensen nu vuil en onverzorgd (weer een mode !) en ziek moeten rondlopen. Neen, het gaat om de volkomen reukloosheid. Iemand die niet meer ruikt, of hij nu lekker ruikt of vies is, is een kwestie van smaak - die leeft eigenlijk niet meer. Dit alles houdt ook verband met onze volstrekt humorloze maatschappij, met die perfecte, altijd „picobello“ gepresenteerde maatschappij. Door de afvalligheid wordt ook illegaliteit gecreëerd ... naar het model van uiterlijke, modieuze, kunstmatige normen wordt criminaliteit gecreëerd en criminalisering uitgeoefend (vroeger het lange haar, ... thans b.v. het weigeren van het „jeans-uniform“). De niet-afvallige C.D.S.'er (Duits Christen-demokraat) vindt aldus schelden en het gebruik van grove uitdrukkingen slecht, doch hij hoort en lastert permanent, met een nasale berenstam. De niet-afvallige heeft geen emoties meer, de afvalligen, de kleine lieden die van hun spaarcentjes worden beroofd door het grootkapitaal, wordt verweeten hieromtrent opgewonden te geraken. De werkloze arbeider mag niet schelden, hij moet zijn reukloze, kleurloze en geurloze patroon bijna dankbaar zijn, hij wordt van zijn gevoelens beroofd. De anti-emotionaliteitsfilosofie die de afvalligheid schept, is een overlijdensadvertentie. Emoties hebben is afvallig zijn maar ook bewogen zijn, fantasie hebben, denken, de opstand tegen het absolute dodenrijk.

k. De derde weg.

Volgens Böll is het permanent gepredikte dualistische systeem van goed en slecht, van huwelijk en prostitutie, van fatsoen en onfatsoen, van oneerlijkheid en eerlijkheid niet bruikbaar. Böll verdedigt een derde weg in moreel en politiek opzicht. Böll ziet zichzelf helemaal niet dualistisch en is ook geen voorstander van het uitvloeisel ervan : de dialectiek. Volgens hem kan je steeds tegenstrijdigheden vinden of tegenstrijdigheden creëren en provoceren, maar het moet mogelijk zijn om via een derde weg dit dilemma in alle opzichten en in alle sectoren op te lossen.

4. Het hoeft geen betoog dat alle systemen, de communistische en de kapitalistische, het openlijk of vage kiezen voor een derde weg (Tsjechoslovakije b.v. ...) vrez en haten daar waar ze systematisch de macht hebben. De „afvallige“ Böll maakt het zich niet gemakkelijk, maar draagt als tedere nihilist, veel meer dan onze aandacht weg, ... wij krijgen een warm menselijk gevoel bij het horen praten en zien leven van deze nederige man, die moedig zijn eigen weg kiest en ook daardoor een groot (levens) kunstenaar is.

Yves Van de Steen.

VREDESFONDS

R.M. Lettelingen : 500 fr. - P.L. Roeselare : 175 fr. - U.C. Oostkamp : 100 fr. - W.W. Tielst : 200 fr. - G.D. Oostende : 100 fr. - J.E. Gent : 50 fr. - M.V. Gent : 100 fr. - J.G. Oostakker : 50 fr. - E.M. Brussel : 100 fr. - A.M. Dilbeek : 100 fr. - W.W. Kortrijk : 100 fr. - J.V. Gent : 100 fr. - G.M. Gent : 100 fr. - N.V. Evergem : 100 fr. - B.B. Tongeren : 100 fr. - M.T. Gent : 100 fr. - R.W. Brugge : 50 fr. - A.D. Oostende : 100 fr. - E.D. Brugge : 100 fr. - T.B. Gent : 100 fr. - E.C. Antwerpen : 100 fr. - F.V. Gent : 50 fr. - L.F. Gent : 100 fr. - W.P. Brussel : 200 fr.

„Vrede“ dankt allen zeer hartelijk.

Lezers die een bijdrage willen storten in het „Vredesfonds“ kunnen dit door overschrijving op Prk. nr. 000-0956015-80 van Vrede vzw Gent.

Nog eenvoudiger is het te doen zoals reeds talrijke vrienden, t.t.z. aan uw financiële instelling (ASLK-Bank) en BESTENDIGE OPDRACHT te geven om maandelijks 50, 100 of zoals het best past op onze rekening te laten overschrijven. Op vraag sturen we u graag het nodige formulier om dit te regelen.

Dank bij voorbaat !

YVES VAN DE STEEN, OVER :
DE TOTALITAIRE VERLEIDING.

door Jean-François Revel,
Vertaling Carly Misget en Anton van der Niet.
Uitgeverij: De Arbeiderspers.

Een fout uitgangspunt.

Volgens Revel is slechts een sociale wereldorde, waarin de verdeling van de wereld in soevereine staten is verdwenen, in staat de huidige problemen van de mensheid op te lossen. Naast talloze andere fouten in dit zwakke werk, gebruikt Revel de rest van zijn boek niet om de ontwikkeling naar het socialisme nader te analyseren, maar om omstandigheden uit een te zetten, dat de grootste obstakels op weg naar het socialisme nauwelijks uit de weg te ruimen zijn. Volgens Revel zijn dit het kommunisme en de nationale staat... (III)

Revels „socialisme“.

Van deze absolute tegenstelling tussen socialisme en kommunisme zullen vooral die mensen verbaasd opkijken, die altijd gedacht hebben, dat het enige verschil tussen socialisten en kommunisten is, dat de laatsten dezelfde doeleinden met nog meer liefde, inzet en enthousiasme en met nog grotere verbetering nastreven. Deze verbazing is niet nodig: de tegenstelling berust eenvoudig op een combinatie van definitie en feitelijke waarneeming.

Van socialisme is volgens Revel slechts dan sprake, wanneer economie meer ondergeschikt gemaakt wordt aan de behoeften van de meerderheid, waarbij de economie echter wel voortdurend groeit en wanneer gelijktijdig de politieke democratie vergroot wordt kortom, socialisme veronderstelt een gelijktijdige groei van sociale rechtvaardigheid en politieke democratie. Kommunistische regimes zijn er volgens Revel in geen enkel opzicht in geslaagd deze twee voorwaarden van het socialisme te realiseren. In economisch opzicht worden aan de bevolking de zwaarste offers opgelegd en in politiek opzicht blijft elk kommunistisch regime druk doende de voorwaarden vernietigen, die noodzakelijk zijn om het regime ter discussie te stellen. Waarom zouden machthebbers, die absoluut zeker zijn van de juistheid van hun doktrine immers vrijheid van mening toestaan, waardoor, in hun ogen, alleen maar wijdverbreide dwalingen kunnen ontstaan en waardoor de goede toepassing van een volkomen juist sociaal en moreel systeem belemmerd kan worden? Het socialisme en de kommunistische praktijk, zijn aldus volstrekt strijdige begrippen. Steeds volgens Revel. Revel vat de nationale staat op als een met het oog op de rivaliteit met andere staten ontworpen werktuig. Dit betekent, dat de economie niet allereerst gericht is op het voorzien in de behoeften van de bevolking, maar op vergroting van de macht van de staat. Ook dat de politieke democratie met het oog op de nationale macht en eenheid steeds verder beknot wordt. Duidelijk is het, dat de karaktertrekken van kommunistische regimes en van de nationale staat overeenstemmen. Het bondgenootschap van kommunisme en de nationale staat vormt aldus een vrijwel onoverwinnelijk bolwerk tegen de ontwikkeling van het socialisme. Aldus Revel!

Revels versie van socialisme en kommunisme.

Hoe gaat Revel nu verder te werk bij de analyse van de relaties tussen socialisme, kommunisme en de nationale staat? Het is belangrijk eerst vast te stellen, wat Revel niet doet. In dit boek is het totalitaire en stalinistische karakter van elk bestaand en toekomstig kommunistisch regime een vaststaand gegeven. Mensen, die telkens weer in de nieuwste variant van een „kommunistisch met een menselijk gezicht“ geloven, beschouwt Revel als ezels, die zich telkens aan dezelfde steen wensen te stoten. Voor het bewijs van de logische onvermijdelijkheid van het totalitaire karakter van elk kommunistisch regime verwijst Revel de lezer naar ander werk, met name naar zijn „Marx noch Jezus“. Het ontbreken van een degelijke uiteenzetting is een ernstige tekortkoming van dit boek. Revel beperkt zich verder tot het beantwoorden van de vraag, waarom niet-kommunistisch links zich zo gedwee en meegaand opstelt tegenover het kommunisme, zelfs wanneer men het totalitaire karakter ervan onderkent. Daarnaast houdt Revel zich dan nog bezig met een nadere analyse van de nationale staat en met het zoeken van wegen, waarlangs het socialisme kan bereikt worden. Revel schrijft de totalitaire verleiding toe aan een tweetal oorzaken. In de eerste plaats is er de verlokking van de macht, waaraan maar weinigen weerstand kunnen bieden. Het spiegelbeeld hiervan, de neiging om zich te onderwerpen aan een bepaald gezag is van minstens even groot belang bij het verklaren van de totalitaire verleiding. Het is een tekortkoming, dat Revel deze beide menselijke neigingen slechts aanstipt en niet verder uitwerkt. Aan de tweede oorzaak van de totalitaire verleiding, die ik zou willen samenvatten als het intellectuele bankroet van niet-kommunistisch links, besteedt Revel het grootste deel van zijn boek. Dit bankroet blijkt in de eerste plaats uit het kritiekloos aanvaarden van de tweedeling kapitalisme-kommunisme. Wanneer vervolgens het kapitalisme als een volstrekt verwerpelijk en onveranderbaar systeem wordt voorgesteld, dan blijft er niets anders over dan het kommunisme als het minder slechte alternatief te accepteren, zelfs als men het totalitaire karakter ervan onderkent en veroordeelt. Revel verwerpt deze tweedeling, die gebaseerd is op een naar zijn inzicht ongerechtvaardigde veroordeling van het kapitalisme, en hij verwerpt dus ook de gevolgen van die tweedeling. Dit is het schoorvoetend aanvaarden van het kommunistische alternatief.

Aan de gevolgen van die tweedeling kan men volgens Revel slechts ontsnappen door het kapitalisme op de juiste manier te beoordelen. Daarbij dienen volgens de auteur enerzijds de prestaties van het kapitalisme erkend te worden en anderzijds dient vastgesteld te worden, dat de gebreken van het kapitalisme stuk voor stuk ook in andere economische systemen voorkomen en meestal in nog veel ernstiger mate. Belangrijk is het vast te stellen, dat Revel één essentiële vraag niet aan de orde stelt: de vraag namelijk of het kapitalisme ook tot zijn prestaties in staat zou zijn geweest zonder de uitbuiting van de derde wereld. Bij een beoordeling van het kapitalisme, als wereldwijd economisch systeem, dienen ook de negatieve posten opgevoerd te worden. Zoniet krijgt men een ZWART-WIT redenering, zoals in dit boek, dat bij gebrek aan nuancering en grondigheid, een flop is.

Revel als mandarijn.

Uit het totalitaire karakter van het kommunisme volgt, dat fundamentele kritiek er niet op geaccepteerd kan worden ; zegt Revel. Of nog sterker : kritiek kan nooit op een redelijke analyse van de feiten gebaseerd zijn, kritiek kan slechts opgevat worden als een uiting van een zondige neiging, van ketterij, van anti-kommunisme. Kommunisten eisen, net als de paus van Rome, volledige aanvaarding en goedkeuring : het volgen van de enige intellectueel akseptabele methode, waarbij het ene punt wordt geaccepteerd en het andere verworpen, wordt reeds als anti-kommunisme uitgelegd. Het intellectuele bankroet van niet-kommunisties links blijkt nu uit het feit, dat men uit angst voor anti-kommunist uitgemaakt te worden, alle kritiek op het kommunisme inslikt. Dit steeds volgens de heilige REVEL aan wie de lektuur van Mitterand en Berlingues dient aanbevolen. Het intellectuele bankroet van niet-kommunisties links blijkt tenslotte uit het feit, dat men de oorzaken van het mislukken van linkse experimenten weigert te onderzoeken. Een feitelijke analyse wordt vervangen door een mytho-

logiese voorstelling, waarin onveranderlijk het kapitalisme als de inspirator van al het kwaad wordt voorgesteld, en waardoor de aanvaarding van het kommunisme als enige minder verwerpelijk alternatief weer wordt gestimuleerd. Dat zijn de stellingen van de conservatieve mandarijn REVEL, die het Franse eenheidsfront tussen P.S. & P.C.F. duidelijk wil verbreken.

Besluit.

Revel wijst terecht op het intellectuele bankroet van niet-kommunisties links. Men zou „De totalitaire verleiding” dan ook op kunnen vatten als een pleidooi voor de ontwikkeling van een nieuwe linkse intellectuele creativiteit, waarbij de plat getreden marxistische en stalinistische paden verlaten worden. De weg, die Revel daarbij zelf wil inslaan, lijkt ons echter niet veel dichter bij het beloofde land te brengen. Voor het dilemma van REVEL'S mandarinologie is slechts één uitweg : de weigering.

Yves Van de Steen.

HET GAAT OM JE LOON...

Als je werkgever je loon betaalt langs een rekening bij de ASLK, kan je van tal van voordelen genieten.

Als je bijvoorbeeld een woning wenst te kopen of te bouwen kan je bij de ASLK lenen tegen een voorkeurtarief.

Je kunt er alles over lezen in het foldertje dat we je meteen opsturen zodra we onderstaande bon ontvangen.

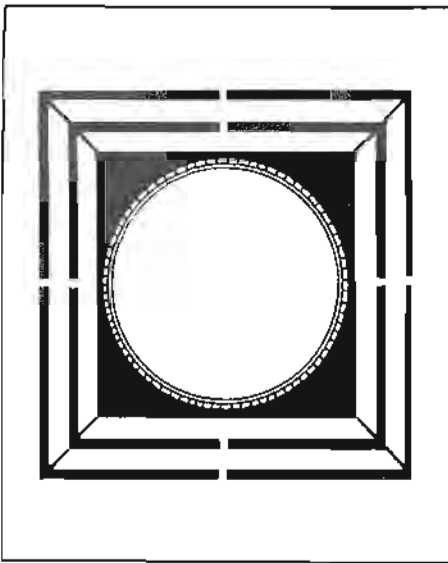
ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS

Te sturen aan de Algemene Spaar- en Lijfrentekas, Dienst 089,
Wolvengracht 48 te 1000 Brussel.

Naam en voornaam

Adres

wenst het foldertje over de salarisbetaling langs de ASLK.

„LA QUESTION“

Binnenkort kunnen wij op onze schermen „la question“ zien. Geen prettige film, geen ontspannende ontsnapping, geen uurtjes bevrijdend gelach, geen „droom“-fabrieken-produkt.

Wel een koele reportage, een verslag, een waarheid. Het ontroerende stukje leven van een mens, de mens Henri Alleg.

Op 12 juni 1957 wordt Alleg, militant van de kommunistische partij, te Algiers gearresteerd. 24 Uur eerder verdween zijn vriend en kameraad de wiskundeleraar Maurice Audin eveneens in de gevangenis om er na vele folteringen bij een zgn. ontsnappingspoging neergeschoten te worden.

Alleg is in 1957 directeur van de „Alger Républicain“, krant die even zo goed als de K.P. verboden is maar illegaal verder blijft bestaan.

In de „Prison barberousse“ te Algiers gaat Alleg de folteringen die hij ondergaat - met de initialen van de foltereaars erbij vermeldt, en het leven in de gevangenis dat het zijne en dat van zijn makkers is, op kleine papiertjes schrijven. Dank zij de hulp van zijn celgenoten (verschillende controles per dag, fouilleringen, hulp voor het doorgeven van de teksten, enz.) worden deze papiertjes door Allegs advocaten (en deze van zijn celmakkers) naar Frankrijk gesmokkeld waar zij terecht komen bij het tijdens de tweede wereldoorlog in de weerstand gestichte uitgeverijbedrijf : les éditions de minuit.

„La question“ verschijnt in januari 1958.

Het wordt prompt verboden.

200.000 exemplaren worden nochtans klandestien verspreid.

De impact van het boek is overweldigend : in een koele, nuchtere taal - waar de polsslag van het leven nochtans duidelijk voelbaar blijft - vertelt het het werkelijke beeld van de Algerijnse oorlog. Geeft het de aspiraties weer van het Algerijnse volk. Leert het ons wat de folteringen waren. Wat folteringen zijn.

Folteringen schijnen voor ons, West-Europeanen, eerde de praktijk van (al zeggen we het niet, we denken het c men heeft het ons zeer lang doen denken) onderontwikkelde volkeren én dus van andere continenten. We lachsmalend over Idi Amin Dada en spreken van Afrikaanse tribale oorlogen. Tijdens de Vietnamese oorlog herhaalden men steeds en steeds dat de Aziaten geen belang hechten aan het leven. Zuid-Amerikaanse machtsgrepen worden afgeschilderd als folkloristische gewoontes met langharige en baardige guerrilleros op de achtergrond (cfr. Kuifje bij de Picaros van Hergé).

Europa zou echter vrij zijn van het smet van onderdrukking, van foltering, van massamoord : de fascistisch waanzin van de tweede wereldoorlog wordt dan ook - een „incident de parcours“ aanzien, verloochend, of het actief van een éénmanswaanzin gezet.

Amnesty International geeft meer dan genoeg bewezen en aangetoond dat dit leugen is, dat West-Europa actief meedoet aan de folteringenrage.

Maar reeds voor het bestaan van Amnesty International zijn stemmen gerezen om dit - veelal geïnstitutionaliseerde geweld - aan te klagen, geweld dat zich het meest duidelijk geuit heeft in wat voor velen nog een glorieperiode is nul. Onze koloniale periode. België had zijn handenafkappers mentaliteit in Kongo die reeds door Mark Twain aangeklaagd werd, we moeten maar denken aan Multatuli om de Hollandse houding in zijn kolonies te leren kennen, we moeten maar denken aan Alleg's „la question“ om Frankrijks ware gelaat in Algerië te kennen.

Repressie, terreur, moord zijn de wapens gebruikt door zij die gedurende verschillende eeuwen Afrika en alle andere koloniale landen trachtten te pacificeren.

Men kan niet zeggen dat de situatie in Algerië totaal ongekend was vóór 1.12.1954 - datum van de opstand - : getuigenissen bestaan, het Algerijnse volk was op die hoogte van de feiten en nochtans kende de Franse en de Westerse openbare opinie niets van het geïnstitutionaliseerde geweld.

Het is pas vanaf het tweede oorlogsjaar dat de geruchten over martelingen en folteringen intenser gaan worden : de toenmalige minister van Algerijnse zaken, Robert Lacoste, ziet zich dan ook genoodzaakt een commissie op punt te stellen om de „waarheid te achterhalen“. De commissie besluit zijn werkzaamheden na enkele maanden met een negatieve conclusie. De natie houdt een blank gezicht, de Fransen in Noord-Afrika blijven helden die een hoogstaand moreel werk verrichten, allen onschuldig en de oorlog is slechts een oorlog tegen een minderheid warhoofden en geexalteerden...

En nochtans was het een oorlog tegen een volk, een oorlog ter verdere uitbuiting en onderdrukking en zo als Alleg het terecht onderlijnt in een onrechtvaardige oorlog kunnen geen rechtvaardige, geen aanvaardbare methoden bestaan.

De meest afschuwelijke methoden werden gebruikt or

een gans volk te verknachten, om te trachten de anti-koloniale strijders te „ontdekken“ en om te trachten „hen te doen spreken“. Geen dorp, geen gehucht, geen wijk werd gespaard.

De Franse regering heeft deze praktijken niet alleen acht jaar lang geduld - ze heeft ze in de hand gewerkt. Welbewust en doelbewust.

Ze werd hierin gesteund door de door haar gekreëerde passiviteit van de meerderheid van de Franse bevolking, bevolking die voor een groot deel Algerië als een onderdeel van de Franse natie beschouwde zo goed als Bretagne of de Ardèche er onderdelen van zijn. „Van Duinkerken tot Tamanrasset : één natie“ dat was de slogan. De regering werd ook gesteund door de door haar gelanceerde idee als zou de onafhankelijkheid van Algerië naar een onoverkomelijke economische crisis leiden. Ook in Algerië zelf kleefde een groot deel van de Franse bevolking dit idee aan : nochtans was de grote meerderheid slechts op sleeptouw genomen door de extremisten. Bij de „pieds noirs“, zoals men ze noemt, waren inderdaad veel arbeiders en ook zij kenden de werkelijke Algerijnse toestand.

Daarbij had de regering in de kolonie alles in het werk gesteld om elke vrije of vooruitstrevende expressie de mond te snoeren : administratieve regelingen, uitsluitingen, moorden, bedreigingen, chantage met de familie als onderpand, enz. kregen de stilzwijgende steun van de officiële instanties. Kristenen, democraten, kommunisten, progressisten, allen die hun mond durfden te openen werden herleid tot de stilte. Zij werden veroordeeld tot uiterst zware gevangenisstraffen voor „aanslag op de veiligheid van de staat“.

Het zijn mensen zoals Alleg, zoals Audin, zoals Georges Accompara - ter dood veroordeeld en dan de gratie verleend, Fernand Yveton - gequillotineerd, priester Scotto - vandaag bisschop van Constantine, en nog zoveel anderen die de Algerijnse zaak in het daglicht hebben gebracht, die de werkelijke toedracht van de Franse oorlog hebben bekend gemaakt.

Het is door het boek van Alleg dat Laurent Heynemann (29 jaar - en zijn eerste film) dit weer kenbaar maakt aan de Fransen en aan alle mensen.

Hij toont er in een zeer kalm en eerlijk betoog de activiteiten van de Franse autoriteiten belichaamd in de Franse soldaten, het gaat echter om meer dan alleen maar om een geïsoleerd feit - in tijd en ruimte - het gaat om het menszijn en de strijd om het recht als mens te leven. L'observateur van 25.4.1977 commentarieert dan ook „het is niet in onze maag dat we door „la question“ gestompt worden, het is in ons geweten : men komt niet ongekwetst buiten“.

C.D.S.

REIZEN NAAR VIETNAM

Volkstoerisme organiseert twee 18 daagse Culturele reizen naar Vietnam en dit op 4 september en 18 december 1977.

Prijs : 55.200 fr.

Bijkomende inlichtingen te bekomen bij de vzw Vrede, Onderbergen 51, 9000 Gent.

PUBLICITEIT

Het Humanistisch Verbond heeft u nodig.

„Het denken mag zich nooit onderwerpen noch aan een dogma noch aan een partij noch aan een hartstocht noch aan een eigenbelang noch aan een vooroordeel noch aan om het even wat

maar uitsluitend aan de feiten zelf, want zich onderwerpen betekent het einde van alle denken“.

R. Poincaré.

1. Het Humanistisch Verbond is een vereniging van vrije mensen, die, onafhankelijk van elke politieke en kerkelijke organisatie, een ruime verstandhouding nastreeft in een gelukkige, harmonische en sociaal evenwichtige samenleving.
2. Het betracht de erkenning van de waarheid langs de weg van het vrij onderzoek en steunt zijn werking :
 - Op de eerbied voor de menselijke persoonlijkheid en waardigheid ;
 - Op de erkenning van de mens als schepper en drager van morele waarden.
3. Het wil zijn doel bereiken door richtinggevend op te treden in ethisch, cultureel, pedagogisch en sociaal opzicht :
 - Door het uitgeven van periodieken en geschriften, waarin de humanistische levensbeschouwing steeds verder kan worden uitgebouwd, en dus door het verzorgen van uitzendingen in radio en TV ;
 - Door het organiseren van publieke bijeenkomsten, waar de grondslagen en de doelstellingen van het humanisme worden besproken ;
 - Door het stichten van lokale groeperingen en studiecentra, voor leden en belangstellenden ;
 - Door het ijveren voor de volledige gelijkberechtiging van alle mensen, welke ook hun levens- en wereldbeschouwing weze ;
 - Door het aanknopen en onderhouden van betrekkingen met binnen- en buitenlandse geestverwante groepen en instellingen.

GA JE AKKOORD MET DEZE PRINCIËPSVERKLARING ?

ABONNEER JE DAN OP „HET VRIJE WOORD“ (tijdschrift van het Humanistisch Verbond) DOOR 300 fr. TE STORTEN OP Nr. 000-0115361-28 VAN HET H.V. - Limburgstraat 49-53, 2020 Antwerpen.

opvoeden tot vrede

HET GEWELD IN EEN STRIPVERHAAL

BESSY EN DE KU-KLUX-KLAN

In de populaire reeks stripboeken over „Bessy” verscheen als aflevering 109 een verhaal waarin de held, Andy Cayoon, ten strijde trekt tegen het racisme in een stadje in de staat Alabama in het zuiden van de V.S. Op het eerste gezicht een duidelijk anti-racistische strip. Zou hij bruikbaar zijn voor de vredesopvoeding? Om dat te weten te komen moeten we nauwkeurig onderzoeken hoe het geweld in dit verhaal wordt voorgesteld. De technische kwaliteit van deze strip kan daarbij buiten beschouwing blijven.

Eerst even het gegeven, in het kort. Andy Cayoon wordt naar het stadje Juno geroepen door een vriend die in moeilijkheden zit. Die vriend krijgt namelijk dreigbrieven omdat hij als schoolmeester van Juno een zwart meisje toelaat op zijn blanke school. Bij het binnenrijden van het stadje neemt Andy het op voor een zwarte, die door een brutale blanke mishandeld wordt, en die de broer is van het zwarte meisje op de school. Meteen wordt ook Andy het mikpunt van bedreigingen. Achter dit alles blijkt de Ku-Klux-klan te zitten. Het konflikt tussen Andy en zijn vriend en de racisten eskaleert, en culmineert in een aanval op het schoolgebouw: de klan heeft de zwarte gevangen genomen, en wil zich nu ook meester maken van het meisje. Maar op het kritieke moment daagt de redding op. Andy's paard is erin geslaagd de dichtstbijzijnde „marshal” te bereiken met een boodschap, en nu komt die de belegerden te hulp. De schurken van de klan moeten hun masker laten vallen en zich overgeven.

Een aantrekkelijk gegeven voor een stripverhaal. Het heroïsche kan aan bod komen doordat de held de zwakken kan beschermen, terwijl de klan zorgt voor de lugubere noot, en voor een portie geheimzinnigheid: wie verschuilt zich achter die maskers? Maar laten we het konflikt eens van dichterbij bekijken. De racisten tegen wie Andy het opneemt zijn heel beperkt in aantal. We kennen alleen Mister Bass, die de baas is van een firma, zijn zoontje, en één van zijn personeelsleden. Als de klan optreedt zijn er nog enkele figuranten bij, waarvan we de identiteit niet vernemen. Over een racistische instelling bij de andere inwoners van Juno vernemen we niets. Zij bemoeien zich niet met een gevecht tussen Andy en Binglow, zij houden zich afzijdig van het konflikt rond het zwarte meisje op de school. In de klas van de schoolmeester is er maar één leerling met racistische reflexen, de zoon van Bass. Het racisme duikt in dit verhaal alleen in zijn extreme, gewelddadige vorm op, en wordt tegelijkertijd als een uitzondering voorgesteld. We hebben im-

mers te maken met een stadje met gezonde opvattingen, waarin slechts enkele schurkachtige racisten rondlopen. Als sociaal verschijnsel wordt het racisme op die manier geminimaliseerd en als onschuldiger voorgesteld dan het is. Dat blijkt ook uit de rol van de overheid: de marshal maakt korte metten met de klan. Als de wil en de mogelijkheden van de overheid in de V.S. zouden beantwoorden aan die in dit verhaal, dan was er al lang geen sprake meer van racisme in dat land.

Tegelijkertijd blijkt dit verhaal een wat minder krasse vorm van racisme te versterken, namelijk het paternalisme. De zwarte en zijn zusje worden ons immers getoond als onmondige sukkelaars die niet in staat zijn zichzelf te verdedigen. Dat moeten zij aan de blanken overlaten, aan Andy en zijn vriend en aan de marshal. Ook valt op dat het verhaal ons niets leert over de achtergrond van het beschreven racisme. Het lijkt wel een ingeboren vorm van slechtheid, terwijl het hier toch gaat om een uitvloeisel van een economie die op de slavernij steunde.

Er is nog een andere vorm van structureel geweld die in de strip opduikt, ja waarvan hij helemaal doordrenkt is: de **sexistische diskriminatie**. Het boek toont een vrijwel exclusief mannelijke wereld, met heel sporadisch een vrouwelijke figurant, en als enig vrouwelijk personage van belang het kleine meisje dat beschermd en geholpen moet worden.

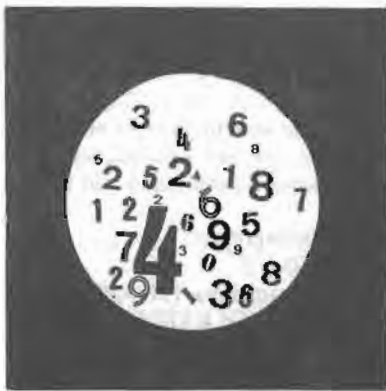
Het **fysieke geweld** is in een avonturenverhaal als dit ook rijkelijk aanwezig. Er wordt geschoten, geslagen, gestampt, gekneveld. Dit soort geweld wordt in geen enkel opzicht geproblematiseerd. Als de marshal de belegerden te hulp komt begint hij zonder meer te schieten, ook al beschikt de klan over een gijzelaar en zijn er misschien andere middelen om de zaak aan te pakken. Dit alles wordt mogelijk door een ontwerkelijking van het fysieke geweld. Dat een schurk wordt omgelegd is zijn verdiende straf, zo lijkt het, terwijl het geweld van de „goeden” nooit risico's met zich meebrengt. Als de marshal aanvalt denken de klanleden er niet aan hun gijzelaar als schild te gebruiken, of hem af te maken. Als Andy een tegenstander de revolver uit de hand schiet is de precisie van het schot vanzelfsprekend: de hand wordt niet gekwetst, en er wordt niets verkeers geraakt. Dit alles zijn bekende konventies, maar een dergelijke onschuldige en onproblematische voorstelling van het fysieke geweld wordt er niet minder bedenkelijk om.

De vredesopvoeding - een pedagogiek die wil bijdragen tot het verminderen van het fysieke en structurele geweld in de wereld door inzicht te geven in de aard van konflikten en de mogelijkheid ze met zo weinig mogelijk geweld op te lossen - kan aan een mogelijk verhaal niet veel hebben, ondanks de geafficheerde anti-racistische strekking. Tenzij misschien als een objekt voor kritische demontage in de klas?

Eric Hulsens.

Bibliografie.

- W. Vandersteen, De Schoolmeester, Bessy nr. 109, Antwerpen/Utrecht 1974.
- J. Becker, Rassenprobleme in Kinder- und Jugendbuch, in: Kürbischern 1/74, blz. 90-101.
- Racist and sexist images in children's books, Londen 1975, (35 pence, uitgave van Writers and Readers Publishing Cooperative, 14 Talacre Road, London NW 5 3 PE).

VERKIEZINGEN

DJIBOUTI.

Na 113 jaar koloniaal regime heeft de bevolking van het vroeger Frans territorium - de Afars en de Issas, zich tijdens een referendum met een verpletterende meerderheid uitgesproken voor de nationale onafhankelijkheid. De deelname aan deze volksraadpleging lag betrekkelijk hoog : 77,2 procent.

Ingeschreven kiezers	: 105.962
Aantal kiezers	: 81.847
Ja (98,7 procent)	: 80.864
Neen	: 199
Blanco of ongeldige	: 784

Hassan Gouled Aptidon, leider van de Afrikaanse Volksliga voor de Onafhankelijkheid zat waarschijnlijk op 27 juni tot President van de nieuwe Republiek verkozen worden.

ISRAEL.

Tot heden betreft het steeds de voorlopige uitslagen.

Likoed (rechts)	: 42 zetels (+ 3)
Arbeiderspartij	: 33 zetels (- 18)
Demokratisch Bewind voor verandering (afgescheurd van Arb. Partij)	: 14 zetels (+ 14)
NRP	: 12 zetels (+ 2)
Front voor vrijheid en vrede (rond de Kommunistische Partij)	: 6 zetels (+ 2)
Agoedat en Poalei	: 5 zetels (gelijk)
Shlomzion (uit. rechts)	: 2 zetels (+ 2)
Onafh. Liberalen	: 1 zetel (- 3)
Burgerrechtenpartij	: 1 zetel (- 2)
Arabische lijst (verbonden met Arb. Partij)	: 1 zetel (- 2)

De Arbeiderspartij (socialistische partij) die verantwoordelijk wordt gesteld voor de slechte economische toestand en tijdens de voorbije maanden beklad werd door enkele financiële schandalen waarbij leidende personen betrokken waren betaalt hier de rekening voor de haar gevoerde politiek.

NEDERLAND (25 mei 1977).

P.v.D.A. (Social. Partij)	: 2.810.630 (53 z. + 10)
C.D.A. (Kristen Dem.)	: 2.653.416 (49 z. + 1)
(samensmelting van Kath., Anti Rev. (Prost) enz.	
V.V.D. (Lib.)	: 1.492.188 (28 z. + 6)

CIJFERS

Demokraten 66	: 451.739 (8 z. + 2)
P.P.R. (Radicalen)	: 140.662 (3 z. - 4)
C.P.N. (Kommunisten)	: 143.420 (2 z. - 5)
Demokraten 70	: 59.508 (1 z. - 5)
Gereform. Partij	: 177.038 (3 zet. st. quo)
Boeren Partij	: 69.454 (1 z. - 2)
Geref. Liga	: 79.455 (1 z. - 1)
Pacifistische Partij	: 77.790 (1 z. - 1)
Andere partijen	: 158.000 (geen verkozene).

Ondanks er in Nederland geen kiesplicht bestaat namen 87,53 procent van de kiezers aan deze stemming deel.

*Mon salut à tous les chiliens
et mes remerciements à
tous pour la solidarité
avec la cause démocratique
du Chili.
Mon salut à tous les chiliens
qui font tout à l'heure
Hortense B. de Allende*

*Un saludo de compaños y paisanos
para cada uno y todos los chilenos
y chilenas - y sus esposas - que viven,
trabajan y luchan en Bélgica.
Contra muerte y felicidad en todos
los aspectos de la vida.
Barróni.
mayo de 1977
Luis Corvalán*

Tijdens de Internationale Vredesbijeenkomst te Warschau werd ons door Mevrouw Hortense Allende, de weduwe van de vermoorde Chileense President en Luis Corvalán, de na drie jaar gevangenis vrijgekomen sekretaris van de Chileense Kommunistische Partij, bijgaande boodschappen overgemaakt voor de Belgische Bevolking en de Chileense politieke vluchtelingen die in ons land verblijven.

BOEKHANDEL

DE FAKKEL

Pluimstraat 14, Kortrijk
Tel. 056/ 22.13.16

Men vindt er de NIEUWSTE BOEKEN
en GROTE KEUS JEUGDWERKEN

Korting voor rechthebbenden.

ONTDEK CUBA

Een belangwekkende rondreis waarbij, naast het kultuurhistorisch patrimonium en het natuurschoon, ook de economische en sociale problemen van het land aan bod komen.

Een 17-daagse reis, vliegen inbegrepen.

Vertrekdata : 8 juni (34.750 fr.);

9 juli en 6 augustus (38.950 fr.).

Nadere inlichtingen : „VZW - VOLKSTOERISME”
Erkende Vereniging voor sociaal toerisme,
Stalingradlaan 78, 1000 Brussel.

De „Topboekhandel”
ALLE UITGAVEN
Meer dan 300.000 „pocket”
boeken in 6 talen

CORMAN

Ravensteinstraat 28-30
1000 Brussel
Tel. 02/ 511.67.29

Sociale Zetel :
Ad. Buylestraat 51
8400 Oostende
Tel. 059/ 70.27.24

Kustlaan 169 en
Strandstraat 9
8300 Het Zoute
Tel. 050/ 60.18.28

Het boek dat u zoekt is
er. Zoniet CORMAN
zoekt en vindt.
M. CORMAN,
Oostende
Prk. 16.83.33

BOEKENFONDS MARNIX

Heeft steeds een uitgebreide keus van :

- Literaire
 - Wetenschappelijke
 - Politieke
- boeken.

Alsook :

- Engelse
(Penguin - Pelican...)
 - Franse
(Livre de Poche - 10/18...)
 - Duitse
(D.T.V. - Goldmann...)
- pocketseries.

AJUINLEI 18 - 9000 GENT
(evenwijdig met Veldstraat)

Tel. 091/ 25.10.92
Doorlopend geopend van 8.30 u. - 18.30 u.

VRIJE TOEGANG

ALLE GOEDE DINGEN BESTAAN IN 3

1. KWALITEIT

alleen grote merken :
PHILIPS - AEG - GRUNDIG - BAUKNECHT - SIEMENS - DUAL - BRAUN - TOSHIBA

2. PRIJS

de laagste prijzen voor elektrische huishoudtoestellen in onze discount-afdeling.

3. SERVICE

eigen gespecialiseerde technische dienst, gegarandeerde herstelling van alle merken.

Stereo & HiFi
Stereo & HiFi
Kleuren TV
Huishoudapparaten

Electros

aan het stadhuis te Oostende.